

1996-3273

2001

k.2

TBMM
Kütüphanesi

M-TÜZÜK

L. KÜTÜPHANESİ

ÖZGÜRLÜK^{VE}
DAYANIŞMA
PARTİSİ

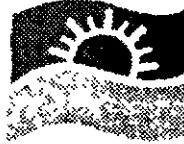

Program ve Tüzük

T.B.M.M. KÜTÜPHANESİ

TBMM
Kütüphanesi

ÖDP

Ver 1996-3273

Yıl 2001

Cilt

Ksm

Kop 2

Dmby *200201845*

Hediye
4.1.2002

Genel Merkez : Necatibey Cad. No : 23/11

Sıhhiye / ANKARA

Tel: : (0.312) 231 72 32 - 232 03 47

Faks : (0.312) 231 33 12

web :www. odp. org.tr.

e-mail:odpmrk@yahoo.com

Baskı Tarihi: 10 Aralık 2001

Basım Yeri : Ordem Matbaacılık Yayıncılık Ltd. Şti.

Tel: 0312. 419 30 26

PROGRAM

(Kabul edilme tarihi: 22 Ocak 1996)

GİRİŞ

2000 yılının eşiğinde, dünyada güçlü kutupların oluştuğu, her sorunun yeni pazarlıklara konu olduğu ve ittifakların kurulup dağıldığı, uluslararası boyut kazanabilecek bölgesel savaşların yaşandığı, kaygan, kısacası kapitalist dünya ekonomisinin karakterine uygun bir düzen şekilleniyor.

Keskinleşen sınıfsal, ulusal gelişmelerle birlikte, hem gelişmiş ülkelerin emekçi sınıfları arasında, hem de azgelişmiş ülkelerde yoksulluk derinleşiyor ve yaygınlaşıyor. Milliyetçilik, ırkçılık ve mistik ya da dinsel çözüm arama eğilimleri güçleniyor. Demokratik ve sosyal haklar, kadın hakları, doğal çevrenin aşınması hızlanıyor.

Bu yaşananlar, kapitalizmin bütün insanlık için mümkün biricik dünya olduğu efsanesini parçalıyor.

Uluslararası düzlemde olduğu gibi Türkiye’de de, sermaye egemenliğinin dışında ve bunun ötesine ge-

çen bir çözüm aramak, bunun gerektirdiği mücadelelerin sorumluluklarını üstlenmek bir insanlık görevi olarak da karşımızda duruyor.

Sınıflı toplumların ortaya çıkışından bu yana insanlığın özlemi olan, işçi ve emekçi sınıfların pratiğinde kendini yeniden üreten eşit, özgür, sömürsüz ve sınıfsız bir dünya arayışı bu mücadelenin eksenini oluşturuyor.

Bu evrensel ve tarihsel özlemin taşıyıcısı olan **Özgürlük ve Dayanışma Partisi**, kapitalizmin ve onun insanlığa dayattığı bütün baskı, sömürü, şiddet ve eşitsizlik biçimlerinin ortadan kalkmasını savunur.

Özgürlük ve Dayanışma Partisi, özgürlükçü, öz-yönetimci, enternasyonalist, demokratik planlamacı, doğa-insan ilişkilerini yeniden tanımlayan, militarist ve cinsiyetçi olmayan bir sosyalizm doğrultusunda, sermaye güçlerinin egemenliğini ve emperyalizmin tahakkümünü ortadan kaldırarak emek güçlerinin siyasi iktidarının kurulmasını amaçlar.

Ancak siyasi ve toplumsal alanda devrimci bir değişimin, emekçilerin partisinin herhangi bir biçimde hükümet olmasıyla değil, bizzat işçilerin ve emekçilerin kendilerini yönetmesiyle gerçekleşeceğini bir an bile gözden yitirmez.

Bu nedenle emekçilerin daha bugünden, toplumsal yarar doğrultusundaki faaliyetlerini geliştirecekleri, eşitlikçi, dayanışmacı ve demokratik ilişkileri ya-

şamın her alanına yayacakları, siyasetin toplumsallaşması yönünde çaba ve girişimlerini sürdürecekleri, yaratıcılıklarını geliştirecekleri bir mücadele hattına ve siyaset tarzına sahip olmayı vazgeçilmez sayar.

İşçi ve emekçileri sermayeden, sermayenin politik parti ve akımlarından ve devletten ideolojik, politik ve örgütsel olarak bağımsızlaştırmayı başlıca işlevlerinden biri olarak görür.

Bu anlamda işçilerin, aydınların, kamu çalışanlarının, köylülerin, kısacası tüm emek güçlerinin deneyimlerinin, örgütlenmelerinin, karar alma, denetleme ve yürütme yeteneklerinin geliştirilmesini öngören, tüm toplumsal yaşam alanlarında üretenlerin yöneteceği bir dünyanın şekillenmesine öncelik veren bir eylem planına sahiptir.

DÜNYADA **İSTİKRARSIZLIK ARTIYOR**

80'li yılların sonunda Soğuk Savaş döneminin sona ermesi ile birlikte 'Yeni Dünya Düzeni'nin kurulduğu ilan edildi. Bu iddiaya göre artık serbest piyasa ve liberal demokrasi düzeni tek evrensel düzen olmuş, hatta kalıcı barış ortamında tarihin sonuna ge-

linmiş, en mükemmel sistemin kapitalizm olduğu ortaya çıkmıştı. Ancak bu iddia doğrulanmadı. İki kutuplu eski düzenin yıkılmasından, ne tek kutuplu bir dünya çıktı ne de ekonomik-politik istikrar sağlanabildi.

Dünyada yaşanan değişimler her geçen gün 19. yüzyılın sonundaki 'eski düzen'e benzer görüntüleri ortaya çıkarıyor. Kapitalizm, kapsamı durmaksızın genişleyen iletişim, ulaşım ve bilişim teknolojisiyle dünyayı tek bir 'global' piyasa olarak birleştirmeye ve rakipsiz bir hakimiyetle kuşatmaya çalışıyor.

Sermaye, farklı ülkelerin işçi ve emekçilerinin taleplerini karşı karşıya getirme olanağı buluyor. Vergi düzenlemeleri, sosyal programlar, çevre ve işgüvenliği standartlarına karşı kendini koruyabiliyor, hatta küreselleşme ortamını kendi ücretli çalışanlarına karşı bir sopa olarak kullanma planını uyguluyor. Emegin ikiyüzyıllık örgütsel ve sosyal kazanımları, dünyanın bütün ülkelerinde gitgide genişleyen, çok yönlü bir saldırıyla karşı karşıya kalıyor.

Öte yandan sermayenin kültürel hegemonyası, uluslararası medya endüstrisinin uzayın her parçasına yaygınlaşan gücü sayesinde, yerel olan herşeyi parçalayıp yozlaştırarak, insanlığı tek biçimli, yavan ve ruhsuz bir kalıba dökmeye yöneliyor.

Ancak sermayenin rakipsiz gibi görünen egemenliğinin sınırları ve çelişkileri de var.

Emperyalistler arası hegemonya mücadelesi derinleşiyor

Bugün dünya ekonomik ve politik sisteminde yapısal bir kriz giderek şiddetlenen ve yaygınlaşan ekonomik, mali ve politik sarsıntılarla kendini gösteriyor.

ABD egemenliğinin zayıflıklarının daha görünür hale geldiği koşullarda paylaşım kavgası kızışıyor, ticari ve ekonomik rekabet artıyor. Tüm bu çelişkiler II. Dünya Savaşı sonrası dünya ekonomisinde hakim olan sermaye birikim sürecini, devletler arası egemenlik ve bağımlılık ilişkilerini değişmeye zorluyor.

Küreselleşmenin yanısıra bloklaşma da yaşanıyor

Kuzey Amerika, Avrupa ve Uzakdoğu'da ekonomik bloklar oluşuyor. Çin ve eski SSCB topraklarının dünya ekonomisine açılması ile başlayan ve yeni olanaklar yaratması beklenen süreç, dünya kapitalizminin sorunlarını umulduğu kadar hafifletmiyor. Aksine Rusya Federasyonu ve Çin'in de kendi nüfuz alanlarını yeniden kurma, hatta genişletme çabasına girmesi ile ufukta istikrarsızlık bulutları belirmeye başlıyor.

Mali sermaye denetlenemez bir akışkanlığa kavuşuyor

Mali sermaye, iletişim ve bilgisayar teknolojisinin

sağladığı olanakları da kullanarak üretimin bir aracı olmaktan çıkıp, neredeyse tüm dünya ekonomisini kendine tabi kılabacak bir güce dönüşürken, spekülâtif hareketleri ile kimi zaman gelişmiş ülke hükümetlerini bile acze düşürüyor.

Milliyetçilik dalgası yükseliyor

Bir yandan eski SSCB, Doğu Avrupa ve Balkanlar'da oluşan yeni devlet yapılanmaları, bu ülkelerde milliyetçi akımları açığa çıkarıyor. Diğer yandan bloklar ve ülkeler arası rekabet, göçmen işçi akımını sınırlandırma eğilimlerinden güç alan yabancı düşmanlığı ve zaman zaman görülen kendi içine kapanma talepleri bütün ülkeleri derinliğine etkiliyor. Batı'da ırkçılık ve milliyetçilik bu eğilimlere seslenerek güç kazanıyor. Milliyetçi yükselişe eşlik eden savaşlar dünyanın birçok ülkesinde kanlı çatışmalar, katliamlar ve etnik boğazlaşmalar şeklinde sürüp gidiyor.

Güçsüzler dışlanıyor

Sermayenin yeni yatırım, üretim ve istihdam tercihleri dışında kalan, kimi zaman Afrika gibi bütün bir kıta, kimi yerde bir ülkenin bir bölgesi, kimi yerde ABD'li siyahlar ya da Latin Amerikalı kent yoksulları gibi bütün bir toplumsal grup genel dünya ekonomisinin dışına itiliyor. İşsiz, yoksul, hasta ve güçsüzlere yönelik sosyal programlar tüm dünyada geriliyor.

Bunları tamamlayan bir olgu olarak, zengin bölgelerin kendilerini ülkenin bütününden ayırarak uluslar üstü sermaye ile bütünleşme çabaları ekonomik ve kültürel planda yeni bir bölgeciliği ortaya çıkarıyor.

Doğal ve tarihsel çevre tahrip ediliyor

Sermaye, yalnızca kendi birikim sürecinin çelişkileri ve engelleri ile değil, ekolojik, doğal ve fiziksel sınırlarla da karşılaşılıyor. Tüm dünyada insanlık tarihinin ve kültürünün yarattığı birçok değer teker teker, hatta bazen kimi bölgelerde toptan tahrip ediliyor. Doğal çevrenin tahribi de insan soyunun fiziksel varlığını tehdit edecek boyutlara yöneliyor.

Mücadele dünya ölçeğinde sürüyor

Ancak en güçlü gözüktüğü dönemde bile sermaye insanlığı teslim alamıyor, direnişi kıramıyor ve yeni bir dünya umudunu söndüremiyor. Tüm bu gelişmeler çözüm arayışlarının kaçınılmaz olarak enternasyonalist bir zemine oturmalarını zorunlu kılıyor.

Dünya ölçeğinde dayanışmanın nesnel imkanları, hatta cisimleşmiş örgütlenmeleri her tür muhalefet hareketi için tarihte hiç olmadığı ölçüde artıyor. Üstelik sermaye saldırıları karşısında emekçilerin sürmekte olan direnişi, mevcut uluslararası dayanışma ve ilişki ağlarını, mücadele zeminlerini de olgunlaştırıyor.

TÜRKİYE YENİ BİR DÖNEMEÇTE

Türkiye, dünya çapındaki süreçlerden büyük bir şiddetle etkileniyor. Kendi ekonomik, politik ve ideolojik krizini neredeyse dünya ile eşzamanlı olarak yaşıyor.

Serbest piyasa tek yol olarak gösteriliyor

Türkiye sermayesinin bölgesel rekabette avantajlı konum elde etme çabası, uluslararası piyasa ilişkilerinin bütün ülkeye yayılmasına ve belli bölgelerde yoğunlaşmasına yol açıyor.

Türkiye kapitalizmi, sanayi emeğinin dolaysız çıplak sömürsünün yanısıra, spekülâtif sermaye hareketleriyle işleyen dolaylı sömürü biçimlerini de yaygınlaştırarak, egemenliğini toplumun bütün dokularına sızdırıyor.

Özelleştirme ile kamusal çıkar fikri yıpratılıyor

Küreselleşme süreci şiddetlendikçe, kamunun iktisadi alandaki varlığına yönelik saldırılar artıyor. Özelleştirme baskısı bu sürecin bir ürünü olarak şekilleniyor.

KİT'leri sermaye için ucuza kapatma stratejisi, aynı zamanda emeğin kamu kesimindeki kazanımlarını

devreden çıkararak sendikal örgütlenmeyi zayıflatmayı ve sermaye kesiminden alınan vergileri azaltarak bütçe açıklarını bu yolla dengelemeyi hedefliyor.

Şeriatçı hareket geliyor

Bu akım devlet içindeki kadrolaşmayla gücünü pekiştiriyor. Olağanüstü iç ve dış maddi kaynakları kullanarak toplumsal/politik bir güç haline dönüşüyor. Bununla birlikte alevi, sünni, hristiyan, musevi, ateist vb. farklı inanışlara sahip olan insanlardan aldığı vergilerle ayakta duran devlet, din konusunda sadece resmileştirilmiş 'sünni İslam'a olanak sağlıyor ve özellikle alevileri baskı altına alıyor.

Tek kimlik anlayışı dayatılıyor

Devlet tek kimlikli toplum anlayışıyla muhaliflerine ağır baskı uyguluyor.

Krizin önemli bir kaynağını oluşturan bu sorunu savaşıla çözme saplantısı, ağır ekonomik sıkıntılar yaratarak, insani değerlerde çöküntü ve yozlaşmaya yol açıp tüm toplumu felakete sürüklüyor. Tüm emeği ile geçinenler, kendilerine hiçbir yarar sağlamayan savaşın diyetini gençlerini kaybederek, yükselen enflasyonla, vergilerle, hak ve ücret kayıpları ile ödemek zorunda kalıyor.

Öte yandan köy yakma, boşaltma ve baskıdan kaynaklanan zorunlu iç göçün yarattığı demografik,

ekonomik, kültürel ve sosyal sorunlar insanların bugününü ve geleceğini karartıyor.

İrkçılık ve milliyetçilik saldırganlaşıyor

Türkiye'de ırkçı ve milliyetçi akımların sürmekte olan savaşın yarattığı psikolojik ortamı kullanarak güç kazanması siyasal rejimi yakından etkiliyor. Komşu ülkelerdeki etnik ve ulusal çatışmaların etkisi de bu yükselişe kan veriyor. Bu ortamda faşist hareket gerek devlet içinde gerekse halk nezdinde güç ve taraftar topluyor.

Devlet için halk anlayışı sürüyor

Türkiye'de varolan merkezi devlet yapısı ve yaygın devlet vesayeti insanların politik alana doğrudan müdahale imkanlarını neredeyse ortadan kaldırıyor. Yerel yönetimler, özerk yerel güçler olarak gerçek hiçbir güce sahip olamıyor. Merkezi idarenin temsilcileri yasalarla yerel yönetimler üzerinde egemen kılınıyor.

Kültürel hayat kısırlaştırılıyor

Devlet, toplumun bilincini, fikirlerini, bunların yeniden üretim mekanizmalarını sürekli denetliyor. Kültürel ve fikri yaşantıyı rejimin yasakları içine hapsediyor. Düşünce ve ifade özgürlüğünün önündeki en önemli tehdit ve engel olarak varlığını sürdürüyor.

Sermaye birikim sürecinin dinamikleri ve gereksinimleri kültür, sanat ve bilim alanlarına da damgasını vuruyor. Tüm medya kanalları ya devlet denetiminde, ya da sermaye egemenliğinde bulunduğu için emekçi halkın sesini duyurabileceği bütün kanallar tıkanmış durumda.

Türkiye, Cumhuriyet tarihinin en özgün kriziyle çalkalanıyor

Köklü değişiklik ihtiyacı toplumun gündemine yerleşiyor. Artık hiçbir toplumsal kesim eski çerçevede yaşamak istemiyor.

Toplum, varolan siyasal düzenin değişimine yönelik arayışlara ve çağrılara kulak vermeye başlıyor. Büyük çoğunluğun çıkarı varolan durumun değiştirilmesiyle örtüşüyor.

Toplum ile devlet arasında ortaya çıkan gerilim, devletin de toplumun da yeniden şekillenmesini zorunlu kılan bir krizi yaygınlaştırıyor.

Sermayenin seçenekleri çekişiyor

Çürüme her yeri sarıyor. Düzen partileri ise toplumu eski devletin cenderesine hapsedmek için uğraşiyor.

Egemenlerin bir kısmı şoven milliyetçiliği, şeriatçılığı ve 'milliyetçi sol'u politika vitrinine çıkarıyor. Bu kesimler krizin geleneksel olarak, sadece baskı ve

zor yoluyla aşılabileceğini düşünüyor.

Diğer yandan küreselleşme arayışı çerçevesinde, liberalizm ile özdeşleşen bir reform talebini, toplumsal kaynakları sermayeye aktarmada atlama tahtası olarak gören sermayenin bir kesimi de, kendi tezlerini dile getiriyor.

Her iki kesimin ortak noktası, krizi sermaye egemenliği altında aşabilmek, çözülmekte olan toplumsal yapıyı sermayenin bugünkü ihtiyaçlarına göre yeniden kurmak.

Ancak, Türkiye'nin bu koşullar altında yaşamaya devam edemeyeceği de, emeği ile geçinen kitlelerin sermayenin salt kendi ihtiyaçlarına göre şekillenen, toplumun büyük bir bölümünü dışlayan yeni yapılanma arayışlarına katlanamayacağı da ortada.

Emeğin ve özgürlüğün kürsüsünü oluşturmak gerekiyor

Demokrasi ve emek güçlerinin sermayeye karşı ortak politik mücadelesini örgütlemeyi öngören, birbirinden kopuk arayış ve mücadeleler arasında gerçek bağlar kuracak; toplumun önüne, kapitalizmi aşan, özgürlüğe açılan pratik ve inandırıcı bir seçenek koyacak; emeğin ve özgürlüğün sesi olacak; Türkiye'nin çok-kültürlü, çok-dilli, çok-inançlı, çok-kimlikli bir yapıya sahip olduğu gerçeği üzerinde şekillenen bir mücadele o nedenle büyük önem taşıyor.

Bugün yapılması gereken, muhalefetin parçalanmışlığını aşmak; baskı, şiddet ve sömürü biçimlerine karşı, bütünlüklü, topyekün bir mücadele çizgisini yaratmaktır.

MÜCADELE EKSENİ VE TALEPLER

Özgürlük ve Dayanışma Partisi, insanın insanı sömürmesine, sermayenin emek, erkeğin kadın, zengin yoksul üzerindeki hakimiyetine, cinsiyet ayrımcılığına, baskıya, şiddet ve eşitsizliğe dayalı düzene son verilmesi için mücadele eder.

• Üretenlerin yönettiği, sınıfların ve sınıf egemenliğinin son bulduğu, ezen ve ezilenin olmadığı, toplum üzerindeki askeri, polisiye ve bürokratik baskı ve denetimin ortadan kalktığı, ekonomik karar ve planlama süreçlerinin çalışan ve üreten çoğunluğun iradesine dayandığı bir dünyayı amaçlar.

Kadınların ekonomik, siyasal ve toplumsal düzeyde ve gündelik hayatta eşit olduğu; insanlar arasında dil, etnik köken ve inanç farklılıklarına dayanan ayrımcılığın son bulduğu; milletler arasındaki düşmanlıkların sona erdiği; milletlerin kendi kaderini özgürce tayin edebildiği; insanın kendisiyle ve doğayla ba-

rıştığı ve barışın kuşattığı bir toplumu hedefler.

Bu hedef doğrultusunda kapitalizmin sınırlarını bugünden aşmaya y6nelen bir eylem ve m6cadele planına sahiptir.

DERHAL BARIş!

Olağan6st6 Hal ilanına yol a6an nedenlerin savaşla ortadan kaldırılması m6mk6n değildir. Barış i6in ilk adım olarak iki yanlı ateşkes ilanı zorunludur.

■ Bu adım, ifade 6zg6rl6đ6n6 engelleyen ve 66z6m yollarının b6t6n boyutlarıyla sınırsızca tartışılmasını 6nleyen yasal ve idari engellerin kaldırılmasıyla tamamlanmalıdır. B6ylelikle 6zg6r iradeyi yansıtan her t6r 66z6m 6nerisinin meşruiyeti kabul edilmiş, demokratik bir siyasal 66z6m6n 6n6 a6ılmış olacaktır.

■ Bu 6er6evede, koruculuk sistemi ile jandarma ve polis 6zel timleri t6r6nden 6zel savaş birimleri dağıtılmalı, olağan6st6 hale son verilmeli, b6lgede asayışın sağlanması i6in halkın onay ve katılımına olanak veren yeni d6zenlemeler getirilmelidir.

■ OHAL B6lgesi'nde ve m6cavir alanlardaki askerî operasyonlar sırasında bulundukları yerlerden g66e zorlananlara geri d6n6ř olanağı sağlanmalı, evle-

ri ve malları tahrip edilenlerin zararları tazmin edilmelidir.

■ Genel af ilan edilmeli. Ancak, savaş hukuku ihlalleri araştırılmalı ve sorumluları yargılanmalıdır.

■ Çok kimlikliliğin her düzeyde tanınması için tüm yasal düzenlemeler en kısa sürede gerçekleştirilmelidir.

ŞOVENİZME VE FAŞİZME SON!

Süregiden savaş, Türk milliyetçiliğinin yükselmesine, faşizmin güç kazanmasına ve kökleşmesine yol açıyor. Milliyetçilik ve faşizm Türkiye'nin çok kimlikli, çok kültürlü toplumsal yapısını sürekli gerilim halinde tutuyor. Kimlikler ve kültürler arasında şiddet ve çatışmayı körüklüyor.

■ Özel ve resmi medya ırkçılık, faşizm ve şovenizm propagandasından arındırılmalı; tüm eğitim kurumlarında müfredattaki şoven ve ırkçı anlayışlar ayıklanmalı; Türkiye'nin tarihi ve toplumsal yapısı konusunda ırkçılığa dayalı öğretime son verilmelidir.

■ Türkiye'de yaşayan tüm dillerin ve kültürlerin gelişiminin önündeki bütün engeller kaldırılmalıdır.

■ Devlet aygıtındaki faşist kadrolaşmalar ayıklanmalı, ırkçı ve faşist faaliyetleriyle bilinen kişiler yetkili makamlardan uzaklaştırılmalıdır.

SINIRSIZ DİN VE VICDAN ÖZGÜRLÜĞÜ!

■ Her tür inanç ve vicdan özgürlüğü kayıtsız şart-sız güvence altına alınmalı; insanlar, ibadet, inanış, giyim ve yaşam tarzlarında tam serbestliğe sahip olmalı; hiç kimse farklılığından ötürü ayrıma tabi tutulamaz ve aşağılayıcı muameleye uğratılmamalıdır.

■ Hiçbir din ve inanç devletçe resmen benimsenmemeli ve kayırılmamalıdır. Devlet bütün dinler, mezhepler ve inançlardan kendisini ayırmalı ve hep-siyle eşit uzaklıkta durmalıdır.

■ Devlet okullarından din eğitimi dersleri kaldırılmalıdır. 8 yıllık laik bir temel eğitimin yanısıra, laik ve bilimsel eğitim kamuya ait bütün öğrenim kurumlarında zorunlu kılınmalıdır.

■ Din eğitimi ve öğretimi, ibadet yerlerinin bakım ve onarımı, dinsel eğitim fonları ve kadrolarının sağlanması mezhep, cemaat ve kişilerin kendilerine bırakılmalıdır.

HALK EGEMENLİĞİ VE SINIRSIZ SİYASAL ÖZGÜRLÜK!

■ '82 Anayasası bütün hükümleriyle yürürlükten kaldırılarak halk temsilcilerince yeni bir anayasa yapılmalıdır. Anayasa, evrensel olarak kabul edilmiş insan haklarını ve uluslararası anlaşmalarla teminat altına alınmış bireysel hakları çekincesiz içermelidir.

■ Yürütmenin yasama üzerindeki egemenliğine son verilmeli, iktidar askeri ve bürokratik aygıtların elinden alınarak halkın seçilmiş temsilcilerine aktarılmalıdır.

- Silahlı devlet güçlerinin halk temsilcileri üzerindeki üstünlüğünün kaynağı olan MGK'nın anayasal statüsüne son verilmeli, yasama denetimi dışına kaydırılmış olan Özel Harp Dairesi, MİT, JİTEM gibi istihbarat kurumları lağvedilmelidir.

- Merkezi ve yerel hükümet memurlarının seçilmiş yerel yönetim organları üzerindeki üstünlüğüne son verilerek, genel ve yerel meclisler iktidarın kaynağı haline getirilmelidir.

- Halkın her düzeyde kendisini yönetmesi için örgütlenme ve barışçı eylemin önündeki kısıtlamalar kaldırılmalıdır.

- Terörle Mücadele Yasası bütün hükümleriyle birlikte kaldırılmalıdır.

- Siyasi partiler, dernekler ve sendikalar yasası;

seçme, seçilme, toplantı ve gösteri, basın ve yayınlı ilgili bütün yasalar yeniden düzenlenmelidir.

■ Orduya i güvenlikle ilgili herhangi bir görev verilmesi yasal ve idari düzenlemelerle engellenmelidir; askerlik hizmetlerinin yerine getirilmesinde demokratik ülkelerde geçerli olan ahlaki ve vicdani normlar gözetilmelidir.

- Güvenlik rgtnn siyasi polis ve terörle mücadele bölümleri lavedilmeli, siyasal suç kavramı ortadan kaldırılmalı, adli suçlar konusunda polisin yetkileri ulusalüstü standartlara çekilmelidir.

- Polisin yurttaşları dosyalama, fişleme uygulamalarına son verilmeli, varolan kayıtlar hiçbir ayrıma gidilmeden yok edilmelidir. Yurttaşlar kendilerine ilişkin her tür polis kaydına diledikleri an ulaşabilmelidir.

- Gözetim süresi, yargıç kararına bağlı olarak en çok 24 saat olmalı ve gözetim resmi tutanakla tespit edilmeli, sorguda avukat bulundurma herkes için zorunlu kılınmalıdır.

- şkence ve kötü muamelenin insanlık suçu olduğu kabul edilmeli, bu suçları işleyenler ağır cezaya arptırılmalıdır; şkence, yargısız infaz, gözaltında ölüm ve kayıp iddiaları olağanüstü bir kurulca araştırılarak, sorumluları şiddetle cezalandırılmalıdır.

■ Bütün bu düzenlemeler sırasında Paris Şartı, AGİT ilke ve kararları, Helsinki Nihai Senedi, ILO standartları ve Avrupa Konseyi ilke ve kararları ile elde edilmiş olan emekçi kazanımları titizlikle korunmalıdır.

YARGIDA BAĞIMSIZLIK, HUKUKTA SAYDAMLIK!

■ Hukuk sistemi, yurttaşların haklarının sınırlandırılmasına dayalı cezacı ve yasadışı anlayışlardan arındırılarak, bireyin devlet ve öteki bireylerden özgürlüğünü teminat altına alan bir anlayışla köklü biçimde değiştirilmelidir.

■ Yargıçlar ve savcılar, atanma ve sicillerinin tutulması konusunda yürütmeye bağımlı olmaktan kurtarılmalıdır.

■ Askeri ve sivil yargı ikiliği ortadan kaldırılmalı, disiplin suçları dışında asker kişiler de, yerel ve tabii mahkemelerde yargılanmalı, askeri mahkemeler ilga edilmelidir.

■ Mahkemelere başvuru ve dava takibi işlemleri saydamlaştırılmalı, bütün mahkeme bilgileri ilgili taraflar için her an erişilebilir kılınmalıdır.

KENTLERE DEMOKRASİ!

■ İktidarı halkın seçilmiş temsilcilerine değil, merkezden atanan memurlara veren bugünkü merkeziyetçi-bürokratik idari aygıt bütünüyle tasfiye edilmeli ve en küçük birimden en büyüğe, en aşağıdan en yukarıya kadar yerel yönetimler o birimlerde yaşayanların idaresine bırakılmalıdır.

■ Merkezi hükümet, ulusal ölçekteki nedenlerden kaynaklanan göçler, düzensiz nüfus artışı ve bölgeler arası eşitsizlikler gibi güçlüklerin çözümüne yardımcı olma dışında yerel ve bölgesel yönetimlerin kararlarına karışmamalıdır.

- Kent yoksullarının yığıldığı, büyük kentlerin dış semt ve ilçelerinin özgül durumları gözönüne alınarak özel düzenlemelere gidilmelidir.

- Bu bölgelerdeki özel polis baskısı derhal kaldırılmalı, toplumsal gerilimlerin nedenlerinin giderilmesi için acil önlemler alınmalıdır.

- Söz konusu bölgelere yeni göç edenlerin konut, arsa ve altyapı ihtiyaçlarının giderilmesi için yerel yönetimlere merkezi hükümetten özel destekler sağlanmalıdır.

- Buralarda yaşayanların iş, eğitim ve sağlık sorunlarının hızla çözüme kavuşturulması için olağanüstü bir yatırım programı uygulanmalıdır.

- Kültürel kimliklerin ifadesi ve örgütlenmesine yönelik teşvik uygulamaları geliştirilmelidir.

■ Bedensel engellilerin özel konumları gözönüne alınarak, gündelik yaşam, ulaşım, çalışma, eēitim, toplu konut vb. alanlarda sorunlarını ve taleplerini dikkate alan bir planlama ve uygulama süreci başlatılmalıdır.

- Yerel ve merkezi yönetimler, uygulamalar istikrar kazanıncaya kadar bedensel engelliler için leh-te ayırmıcılık ilkesini uygulamalıdır.

■ Merkezi yönetimin bölgeler ve kentlere ilişkin genel düzenleyici ilkeleri ııēında, kentsel yaşamın yeniden düzenlenmesi, kent arazilerinin kullanımı, kent planlaması ile ilgili karar süreçlerinde, yerleşim, ulaşım ve alt yapı hizmetlerinin saēlanmasında yöre sakinlerinin doērudan ya da temsilcileri aracılıēıyla verdikleri kararlar belirleyici olmalıdır. Kent arazileri üzerinde spekülasyona son verilmelidir.

■ Bölge ve kent planlamasına ilişkin kararların alınması ve uygulanmasında tarihsel mirasın ve tarihsel dokuların korunması esası benimsenmeli, gündelik yararları uygun görülse bile, hiç bir gerekçeyle tarihsel dokunun tahribine izin verilmemeli, tarihsel evre, ulusal ölçekteki denetim mekanizmalarıyla koruma altına alınmalıdır.

■ Bütün bu düzenlemeler yapılırken, ülkenin en küçük biriminden en büyüğüne kadar, buralarda yaşayanların, konut edinme, sağlıklı ve güvenli bir yaşam sürme arzuları; çocukların, kadınların ve beden ve zihin engellilerin özgül talepleri gözetilmelidir.

ÜRETEMLER YÖNETSİN!

■ Ekonomide hüküm süren anarşi ve çalışan çoğunluğu işsizlik ve pahalılığa mahkum eden krizler ve enflasyonla başa çıkabilmek için, devletin israfa yönelik harcamalarının en aza indirilmesi zorunludur. Temel ekonomik kararlar, sermayenin kar beklentilerine göre değil, toplumsal ihtiyaçlara göre saptanmalıdır.

- Bu amaçla, kaynak dağılımı, temel üretim ve yatırım kararları, gerek işletme ölçeğinde gerekse bölgesel ve ulusal düzeylerde emekçi örgütleri ve temsilcilerince denetlenmelidir.

- Ekonominin temel kararlarında, şirket idareleri değil, halk temsilcilerinin ve emekçi örgütlerinin tavsiye ve kararlarına dayanan demokratik planlama organları belirleyici olmalıdır.

■ Sermayenin uluslararası saldırısının en belirgin görünümlerinden biri olan ve işçi sınıfının kazanımlarını tehdit eden özelleştirme uygulamalarına derhal son verilmelidir.

- Kamu açıklarını kapatmanın yolu, KİT'lerin tasfiyesi ve eğitim, sağlık ve diğer sosyal harcamalarının ortadan kaldırılmasından geçemez. Verimsiz kamu girişimlerinin verimli hale getirilmesi için, teknolojik yenilenme, işletmelerin çalışanlarca denetlenmesi, muhasebe sistemlerinin saydamlaştırılması ve personel politikalarının siyasi tercihlerden arındırılması gerekir.

- Devlet kamusal yükümlülüklerini piyasaya devredemez. Eğitim, sağlık, sosyal güvenlik ve benzeri kamu harcamaları için kaynaklar bir yandan devletin bürokratik ve askeri harcamalarının en aza indirilmesi yoluyla sağlanmalıdır. Diğer yandan artan oranlı ve serveti de içeren bir vergilendirme gerçekleştirilmelidir. Sermayeye tanınan vergi bağışıklıkları, fon uygulamaları kaldırılmalıdır. Temel tüketim malları ve asgari bir geçim düzeyi vergilendirme dışı bırakılmalıdır.

■ Ekonominin üretime değil, faiz ve ranta dayalı spekülatif yapısında köklü bir değişiklik gerekmektedir.

- Türkiye'nin dış bağımlılığına son verebilmesi için, uygun yüksek teknolojiye dayalı sanayilere ve yüksek teknoloji üretimine yönelmek zorunludur. Bu nedenle, araştırma-geliştirme faaliyetlerine önem verilmeli, gerekli kaynaklar ayrılmalıdır. Küçük ve orta boyutlu işletmelerin ihtiyaçları da bu açıdan dikkate alınmalıdır.

■ Sermayenin ekonomi politikalarından ağır darbe yiyen tarım, hayvancılık ve ormancılık sektörlerinin yeniden yapılandırılması, tarıma kaynak aktarımı, kırsal nüfusun refaha kavuşturulması, bölgelerarası eşitsizliklerin giderilmesi ve iç göçlerin yavaşlatılması açısından bir zorunluluktur.

- Demokratik planlama çerçevesinde tarım üreticilerinin ve tüketici örgütlerinin aktif katılımıyla etkin bir tarımsal üretim planlaması gereklidir.

- Tarımsal girdilerin temini, tarım üretiminin finansmanı ve sektörün modernizasyonunda kamu desteği sağlanmalıdır. Bu çerçevede, tarım teknolojilerindeki gelişmeleri ve uygulamaları sürekli izleyecek ve üreticilere aktaracak araştırma ve geliştirme birimleri ile, modern tarımsal eğitim merkezlerinin kurulması ve tarım üreticilerinin hizmetine verilmesi gereklidir.

- Topraksız köylülerin toprak sahibi kılınması ve küçük tarım ve hayvancılık işletmelerinin birleştirilerek tarımsal verimliliğin artırılması için köklü bir tarım ve toprak reformu zorunludur.

HERKESE İŞ, İŞÇİYE ÖZGÜRLÜK!

■ Çalışma hakkının herkes için yaşama geçirilmesi yönünde, tam istihdam politikaları uygulanmalı ve iş gününü ücretler düşürülmeksizin kısaltma amacı genel bir ilke olarak benimsenmelidir.

■ Ev işlerini, eğitimi, sağlığı, sosyal yardımı, emeklilik ve işsizlik sigortasını da içeren yaygın ücretsiz ve herkesi kapsayan bir sosyal güvenlik sistemi kurulmalı ve emekçilerin yönetim ve denetimine bırakılmalıdır.

■ Emekçilerin ekonomik örgütlenme, grev, toplu sözleşme ve sendikalaşma haklarını gerçekleştirmelerinin önündeki bütün engeller kaldırılmalıdır.

- Kamu ve özel işletmelerde sendikasız ve sigortasız işçi çalıştırma yasağı getirilmeli ve bu yasağın titizlikle uygulanması için gerekli yasal ve cezai düzenlemelere gidilmelidir.

- Sendikalaşma, grev ve toplu sözleşme yasakları bütün kamusal ve özel işletmeler için ayrımsız kaldırılmalı, askeri personel ve güvenlik personeli de dahil bütün ücretliler için sendikalaşma yasayla teminat altına alınmalıdır.

- Gündelik tarım işçileri ve hane halkı çalışanları da dahil, tarım sektöründe çalışanların sendikalaşma hakkının yaşama geçirilmesi için özel teşvik ve düzenlemeler getirilmelidir.

■ Sendikaların ve diğer işçi ve emekçi kuruluşlarının uluslararası düzeyde ortak toplu sözleşme ve grev gerçekleştirebilmesi, dayanışma, kültürel ve sportif amaçlarla yurtdışı kuruluşlarla iş ve eylem birliği yapması ve haberleşmesi önündeki bütün engeller kaldırılmalıdır.

■ Emekçilerin çalışma alanlarındaki mal ve hizmet üretiminin düzenlenmesine katılmaları, üretim faaliyetlerinin bilgisini edinmeleri, ürettikleri mal ve hizmetlerin kullanımı konusunda söz ve karar sahibi olmaları için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

■ Emeklilerin isterlerse huzurevlerinde, isterlerse evlerine gönüllü hizmet götürülerek yaşamlarını sürdürmelerinin koşulları yaratılmalıdır.

- Emeklilerin iş ve yaşam deneylerinden yararlanma, onların birikimlerini toplum için kullanma olanağı sağlanmalıdır.

ÖZGÜR VE YARATICI BİR KÜLTÜREL ORTAM

■ Sermayenin kültürel ve sanatsal yaşamı ticarileştiren ve kısırlaştıran egemenliğinin kırılması, kültür emekçilerinin ve yaratıcıların, kültürel ve sanatsal üretim, eğitim, yayım ve sergileme araç ve ortamları üzerinde söz ve denetim sahibi olmasıyla mümkündür.

- Tek tek sanatçı ve yazarların olduğu kadar, sanatçı, yazar ve düşünür gruplarının da fikirlerini geliştirmeleri, ürünlerini meydana getirmeleri ve topluma sunabilmeleri için geniş kamu fonları yaratılmalı, ayırım gözetilmeksizin yaratıcıların kullanımına açılmalıdır.

- Kültür endüstrisinde çalışanların, öteki çalışanlar gibi kendi meslek alanlarındaki üretimde söz sahibi olmaları, çalışma ortamlarını aşağıdan denetlemeleri için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

■ Medya üzerindeki RTÜK ve benzeri denetim organları lağvedilmeli, bunun yerine medya çalışanları ve izleyicilerinden oluşan kuruluşlarca, kişi, kurum ve topluluklara yönelik hak ihlalleri denetlenmeli ve uğranan zararların tazmini için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

■ Kültürel etkinliklerin ve yaratıcı çalışmanın maddi temeli olan boş zamanların değerlendirilebilmesi amacıyla yerel ve merkezi yönetimlerce mekan, araç, gereç sağlamaya yönelik fon tahsisi gerçekleştirilmelidir.

■ Farklı kültürlerin, bir arada ve barışık bir biçimde yaşamaları, bütün kültürlerin kendilerini geliştirmeleri, her grubun kamu kaynaklarından hem eşit hem de oranlı bir biçimde yararlanması için düzenlemeler yapılmalıdır.

- Azınlık kültürlerinin haklarının yasayla teminat altına alınmasına ek olarak, varlıklarını koruma ve geliştirmeleri için lehte ayrımcılık ilkesi uygulanmalıdır.

■ Kültürel gelişmenin evrensel bir temel üzerinde sürebilmesi, uluslararası etkinlikler, buluşmalar, ortak üretim ve gösterim olanaklarının yaratılabilmesinde kullanılacak kamu fonlarının tahsisiyle mümkündür. Fonların kullanımı doğrudan doğruya kültür emekçilerinin örgütleri eliyle yürütülmelidir.

KADINLARA ÖZGÜRLÜK!

■ Hukukun erkek egemenliğini esas alan yapısında köklü bir değişime gidilmeli ve kadınlara karşı cinsiyetçi hükümler yasalardan ayıklanmalıdır. Tüm eğitim kurumları müfredatı cinsiyetçi anlayışlardan arındırılmalıdır.

- Kadınların bedenleri ve yaşamları üzerindeki her tür denetime son verilmeli, kendileri üzerinde sadece kendilerinin söz hakkı olduğu kabul edilmelidir.

- Hukukta 'kadınlara karşı suç' kavramı oluşturulmalı, bekaret kontrolü gibi uygulamalar cinsel şiddet kapsamında görülmelidir.

- Kamusal ve özel bütün yaşama ve çalışma alanlarında ve savaşta erkek şiddetine karşı kadınlara yardım sağlayan danışma merkezleri ve sığınma evleri merkezi ve yerel yönetimlerce finanse edilmeli ve kadınların yönetimine bırakılmalıdır.

■ Erkek egemenliğinin, bütün toplumsal düzeylerde ve çalışma alanlarında sona erdirilmesi amacıyla, kadınlar ev işlerine mahkum edilmemelidir. Kadının ücretsiz ya da düşük ücretle çalıştırılmasına son verilmeli, kadınların her alanda eşit hak ve eşit ücretle çalışma hakkı teminat altına alınmalı, kadının eğitim ve çalışma hakkının yerleşip kökleşmesi için lehte ayrımcılık ilkesi yasayla desteklenmelidir.

■ Ailenin kadın emeği üzerinden örgütlediği işler toplumsal örgütlenme içinde çözülmeli, geleneksel cinsiyetçi işbölümünün bu hizmetlerde yinelenmesi sağlanmalıdır. Yerel yönetimler ve kamu kurumları tarafından finanse edilen, kullananlar ve çalışanlarca denetlenen yemekhaneler, çamaşırhaneler, kreşler açılmalı, yaygınlaştırılmalıdır.

GENÇLERE SÖZ VE YÖNETİM HAKKI!

■ Gençlerin siyasal, toplumsal ve ekonomik yaşama aktif katılımlarını engelleyen anayasal ve yasal engeller kaldırılmalıdır.

- Seçilme yaşı 18 olmalıdır.

- Hiçbir özel ve kamusal iş ve görev için askerlik yapmış olma şartı aranmamalıdır.

- Gençlerin siyasetle ilgilenmelerini önleyen bütün yasaklar kaldırılmalı, gençlik ve öğrenci örgütlerinin siyasal partilerle bağ kurmalarına kısıtlama getirilmemelidir.

■ Gençlerin ve çocukların öğrenim görme, yeteneklerini diledikleri gibi geliştirme ve diledikleri mesleği seçmelerinin önündeki engeller kaldırılmalıdır.

- Ana okullarından başlayarak, yüksek öğreti-

min sonuna kadar öğrenim ve eğitim herkes için parasız olmalıdır.

- Özgürlükçü ve demokratik bir eğitim için, ilkokuldan başlayarak, okulların yönetimi, müfredatın belirlenmesi, boş zamanların düzenlenmesine öğrencilerin aktif olarak katılmaları yasayla teminat altına alınmalıdır.

- Anadilde eğitim hakkı, herkes için ve tam olarak sağlanmalıdır.

- Çalışan gençlerin diledikleri dalda öğrenim görmeleri, meslek içi eğitime devam edebilmeleri için çalışma saatlerinde özel düzenlemeler yapılmalıdır.

■ Çocukların ve belli işlerde yaş sınırı altındaki gençlerin çalıştırılmaları yasayla yasaklanmalıdır.

- Çırakların ve kısmi zamanlı çalışanların sendikalaşmalarının önündeki engeller kaldırılmalı, sigortalı çalışma zorunluluğu getirilmeli, bu kesimin örgütlenmesi için özel teşvikler geliştirilmelidir.

■ Gençlerin boş zamanlarını örgütleyebilmeleri için gerekli maddi fonlar ve diğer olanaklar, okullar, yerel ve genel yönetimlerce tahsis edilmelidir. Bu fonların tasarrufu yerel gençlik örgütlerinin denetimine aktarılmalı, gençlerin kendilerini yönetip geliştirmeleri için her düzeydeki etkinlikleri teşvik edilmelidir.

ARKADAŞIMA DOKUNMA!

■ Toplumun farklı kimliklerden oluşan çok parçalı dokusu bir gerçeklik olarak kabul edilmeli, bunları tek bir kimlik altında eritme ve farklılıklarını dışsal zorlamalarla kaldırma yönündeki çabalara son verilmelidir.

- Kültürel, etnik azınlıkların hakları bütün çalışma ve toplumsal yaşam alanlarında ve toplum bilincinde vazgeçilmez haklar olarak benimsenmeli ve kayda alınmalıdır.

- Farklılıklarından ötürü insanların aşağılanmasına, küçük görülmesine ve ayrıma tabi tutulmasına son verilmelidir.

- Farklı olanların farklılıklarını dilediklerinde yaşayabilmeleri için, örgütlenme ve ifade özgürlüğünden yararlanabilmeleri yönünde lehte ayrımcılık ilkesi uygulanmalıdır.

- Farklı cinsel tercihler üzerindeki her türlü baskıya karşı durulmalıdır.

ÇEVRENİN TAHRİBİNE SON!

■ Evrensel ölçekte süren ekolojik krizin 'gezegen riski' boyutlarına ulaştığı gözönüne alınarak, insan-doğa ilişkisi, doğayı tahrip eden kara dayalı ucuz sanayileşme ve sınırsız kalkınmacılık temelinden koparılmalıdır.

- Üretim planlamasında geri-döndürülemeyen kaynakların kullanımına dayalı enerji ve sanayileşme politikalarına son verilmeli, doğal kaynakların israfından titizlikle kaçınılmalıdır.

- Sanayi tesislerinin, kara ve demiryollarının, hava alanlarının, barajların ve enerji santrallerinin planlama ve inşasında yöre halkının onayı esas alınmalıdır.

EMPERYALİZMİN TAHAKKÜMÜNE SON!

■ Emperyalizme bağımlılığı pekiştiren mali, diplomatik ve askeri anlaşmalar iptal edilmeli, askeri üsler kapatılmalıdır.

■ Bölge halkları ve ülkeleri ile karşılıklı işbirliğine dayalı barışçı ilişkiler geliştirilmelidir. Bölgede emperyalizmin güvenilir müttefiki rolüne soyunarak, Ortadoğu, Kafkasya ve Balkanlar'da emperyalistler arası hegemonya mücadelesinden yararlanıp, pay kapmaya dayanan mevcut politikalara son verilmelidir.

■ Ekonominin, Avrupa Birliği, IMF, Dünya Bankası gibi uluslararası kuruluşların tavsiye ve kararlarına bağlı olarak yönlendirilmesine son verilmelidir. Bu uy-

gulamalar sonucunda içine girilmiş olan dış borç tuzâğından çıkmak için radikal adımlar atılmalıdır.

■ Uluslararası finans kuruluşlarının gelişmekte olan ülkelere dayattıkları yapısal uyum programlarına ve bu uygulamaların doğurduğu toplumsal eşitsizlik ve ekonomik çarpıklıklara karşı uluslararası ölçekte bir mücadele ve dayanışma ağı örülmelidir.

■ Sermayenin uluslararası dolaşımının serbest olduğu bir dünyada, emeğin serbest dolaşımı talepleri de yükseltilmelidir.

■ Uluslararası barışın bir garantisi olarak, ekonomik kaynakları insanlığı tehdit eden bir alanda israf eden tüm silahlanma harcamaları durdurulmalı ve radikal bir silahsızlanma programı oluşturulmalıdır. Nükleer denemelere son verilmeli, nükleer silahlar imha edilmelidir.

Özgürlük ve Dayanışma Partisi, toplumsal ve siyasal gelişmelere müdahale etmenin zeminini ve olanaklarını genişletecek; emeğin ve özgürlüğün sesini yükseltecek; özgür, dayanışmacı ve eşitlikçi bir hayatın çekirdeklerinin oluşturulmasına bugünden katkıda bulunacak; taleplerinin gerçekleştirilmesi için mücadeledenin toplumsallaşmasını teşvik edecek bir partidir.

TÜZÜK

(Kabul edilme tarihi: 18 Kasım 2001)

Madde 1: Partinin adı; **Özgürlük ve Dayanışma Partisi**'dir. Kısaltılmış adı; **ÖDP**'dir. Merkezi Ankara'dadır.

PARTİNİN TANIMI

Madde 2: Özgürlük ve Dayanışma Partisi tüm emekçilerin, ezilenlerin ve onlarla aynı saflarda yer almayı ve yeni bir dünya kurmayı isteyenlerin partisidir.

AMAÇ

Madde 3: Sınıflı toplumların ortaya çıkışından bu yana, işçi ve emekçi sınıfların pratiğinde kendini yeniden üreten eşit, özgür, sömürsüz ve sınıfsız bir dünya arayışı insanlığın özlemidir.

Bu evrensel ve tarihsel özlemin taşıyıcısı olan Özgürlük ve Dayanışma Partisi; kapitalizmin ve onun insanlığa dayattığı bütün baskı, sömür, şiddet ve eşitsizlik biçimlerinin ortadan kalkmasını savunur.

Özgürlük ve Dayanışma Partisi, özgürlükçü, öz-yönetimci, enternasyonalist, demokratik planlamacı, doğa-insan ilişkilerini yeniden tanımlayan, militarizm karşıtı ve cinsiyetçi olmayan bir sosyalizm doğrultusunda, sermaye güçlerinin egemenliğini, emperyalizmin tahakkümünü ortadan kaldırarak, emek güçlerinin siyasi iktidarının kurulmasını amaçlar.

Üretenlerin yönettiği, ezen ve ezilenlerin olmadığı, toplumun üzerindeki askeri, polisiye ve bürokratik baskı ve denetimin ortadan kalktığı, ekonomik karar ve planlama süreçlerinin çalışan ve üreten çoğunluğun iradesine dayandığı bir dünyayı hedefler.

PARTİNİN NİTELİĞİ ve İŞLEYİŞ İLKELERİ

Madde 4: Parti, 2. Madde’de belirtilen dinamiklere dayanan, politikayı onların her düzeyde söz ve karar sahibi olması olarak anlayan çoğulcu bir kitle partisidir.

Parti, bir mücadele örgütü olarak çalışmalarını kitlelerin yaşam ve çalışma birimlerini esas alarak sürdürür.

Parti, iç yaşamında tam açıklığa, üyelerin eşitliği esasına dayanır. Herhangi bir nedenle ayrıcalık tanımaz.

Parti çalışmaları ve iç yaşamında kolektif yönetim, kişisel sorumluluk esastır.

Partide, tüm yönetici görevlere seçimle gelir.

Seçimle gelenler, yasal zorunluluklar haricinde azle-dilemez. Seçenlerin seçtiklerini her zaman geri çağır-ma hakkı vardır.

Partinin iç işleyiş ve yaşamında demokrasi esas-tır. Partide çoğulculuğu, farklılıkların meşruiyetini ve azınlığın haklarını güvence altına alan bir seçim sis-temi uygulanır.

Partide, üye hukuku egemen ve geçerlidir. Üyele-rin ortak politik kimliği partinin program ve tüzüğün-de ifadesini bulur.

Partide, her türlü organ seçimlerinde kadın üyele-rin seçimi için, aday olmaları halinde organ tam sa-yısının en az % 30'u oranında lehte ayrımcılık uygu-lanır. Ancak bu lehte ayrımcılık uygulaması parti üye-leri arasındaki eşitlik ve demokrasi esaslarına aykırı olamaz.

Parti, üyelerinin birey, çevre veya platform olarak tutum ve görüşlerini tüm partiye ve kamuoyuna du-yurma hakkı vardır.

Partide, program ve tüzük zemininde eylem birli-ği esastır. Kararların uygulanmasına katılmak gönül-lülük esasına dayanır. Ancak karara katılmayanlar karşı eylem örgütleyemezler. Karar konusu eylemle-ri zaafa uğratacak çalışma yapamazlar. Kararın uygu-lanmasına katılmama hakkı, kararı alan organlarda görev alanlar için geçerli değildir.

Partide tüm faaliyetler tam bir açıklık içinde yürü-

tülür. Tüm parti üye ve örgütlerinin parti çalışmaları ile ilgili olarak zamanında sürekli ve yeterli bir biçimde bilgilendirilme, bilgiye engelsiz ulaşabilme ve denetleyebilme hakkı vardır. İlgili parti organları bunları gerçekleştirmekle yükümlüdür. Genel Merkez, il ve ilçe örgütleri gerektiğinde parti içi yayın çıkarabilirler.

Parti logosu ve amblemi, sadece parti organları tarafından çıkarılan yayınlarda kullanılabilir. Merkezi yayın faaliyeti MYK'nın yetki ve sorumluluğundadır.

Madde 5: ÜYELİK

Partinin tüzük ve programını kabul eden, ödentsini her ay düzenli ödemeyi kabul eden, gönüllü olarak çalışmayı kabul ettiği parti örgütünde üzerine aldığı parti görevlerini yerine getirmeyi kabul eden herkes partiye üye olabilir.

Madde 6: ÜYELİK YÖNTEMİ

Partiye üyelik başvurusu kişinin oturduğu veya çalıştığı ilçenin parti örgütüne yapılır. Üyelik başvurusu, başvuranın kimlik belgesine göre 3 nüsha olarak doldurulan üyelik fişini imzalaması ile yapılır.

Üyelik başvurusu yapan üyeye, hangi faaliyet alanında çalışacağı sorulur ve fişine yazılır. Her üye, kayıtlı bulunduğu ilçenin yaşama ve çalışma alanları veya yönetim kurulları tarafından oluşturulmuş ko-

misyonlardan hangisinde çalışacağını belirtir.

Başvurana bir alındı belgesi verilir. Başvuranın bulunduğu yerde ilçe örgütü kurulmamışsa, üyelik başvurusu il örgütüne; il örgütü de kurulmamışsa Genel Merkez'e yapılır.

Partiye üyelik başvuruları parti panosunda ilan edilir. Üyelik başvuruları, 30 gün içinde olumlu ya da olumsuz karara bağlanır. Bu süre içinde karar alınmadığı takdirde başvuru kabul edilmiş sayılır. Üyeliğe ilişkin red kararları, yönetim kurulu üyelerinin yarısından bir fazlasının oyuyla alınır ve bir yazı ile başvuran kişiye bildirilir.

Üyeliğe ilişkin red kararına gerekçe bildirilir. Üyelik başvurusu ilçe yönetim kurulunca reddedilenler, 10 gün içerisinde il yönetim kuruluna, il başkanlığı kurulmamış yerlerde Merkez Yürütme Kurulu'na itiraz edebilirler. İtiraz üzerine verilen karara karşı, 10 gün içinde il yönetim kurulu kararları için Merkez Yürütme Kurulu'na; Merkez Yürütme Kurulu kararı için de Parti Meclisi'ne başvurulabilir. Bu kurulun kararı kesindir.

Üyeliği kesinleşen kişiye, fotoğraflı bir parti üye kimlik belgesi verilir. Üyeliğe kabul edilen kişinin, üye kayıt fişinin bir nüshası il örgütüne diğer nüshası da Genel Merkez'e gönderilir.

Üyelik,

1) İstifa veya disiplin kurulu kararı ile çıkarılma;

2) Parti örgütüne bildirdiği adresinde bulunamayan ve bu nedenle 1 yıl süreyle ilişki kurulamayan,

3) Başka bir partiye üye olduğu saptanan üyelere ilişkin ilgili ilçe örgütü yönetim kurulunun düşürme kararıyla sona erer.

Üyelik işlerinin ve kayıtlarının düzenlemesine dair uygulama esasları Parti Meclisi tarafından hazırlanan yönetmelik ile belirlenir.

Madde 7: MYK KARARI İLE ÜYELİK

MYK, kendiliğinden veya il ve ilçe yönetim kurullarının istemi üzerine partinin gelişimi, toplumsal dayanışma ve emeğin çıkarı açısından çalışmalarından yarar umulanların partiye asil üye olarak kabulüne her zaman karar verebilir. Bu durumda madde 16 (f) fıkrası uygulanmaz.

Madde 8: FAHİR ÜYELİK

Parti, özel katkısı olabilecek ve isteyen partisiz kişilerin de çalışmalara katkısının alınmasını sağlar. Parti örgütleri bu amaçla, isteyen partisiz kişiler arasından fahri üyeler kayıt edebilir.

Fahri üyelerden tüm parti örgüt, organ ve kademelerde etkin bir biçimde yararlanılabilmesi için Parti Meclisi gerekli yönetmeliği çıkarır.

Madde 9: PARTİ ORGANLARI

A- MERKEZ KARAR ve YÜRÜTME ORGANLARI

- a- Büyük Kongre
- b- Genel Başkan
- c- Parti Meclisi
- d- Merkez Yürütme Kurulu
- e- Merkez Disiplin Kurulu

B- MERKEZ DANIŞMA ORGANLARI

- a- Parti Danışma Meclisi
- b- Parti Danışma Konferansı
- c- MYK ve il başkanları toplantısı
- d- Genel Merkez Emek Danışma Kurulu

C- BÖLGE MECLİSLERİ

D- MERKEZ EMEK VE MESLEK MECLİSİ

E- KADIN KOLLARI

F- GENÇLİK KOLLARI

G- YURTDIŞI ÖRGÜTÜ

H- YEREL KARAR VE YÜRÜTME ORGANLARI

- a- İl kongresi, il başkanı, yönetim kurulu, disiplin kurulu

- b-** İlçe kongresi, ilçe başkanı, yönetim kurulu, belde örgütü
- c-** Yaşama ve çalışma alanı; mahalle ve köy birimleri

İ- YEREL DANIŞMA ORGANLARI

- a-** İl ve ilçe danışma konferansı
- b-** İl ve ilçe üyeleri ve partisiz yurttaşlar konferansı
- c-** İl parti örgütü toplantısı
- d-** İlçe parti örgütü toplantısı

İ- PARTİ GRUPLARI

- a-** TBMM Parti Grubu
- b-** İl genel meclisi parti grubu
- c-** Belediye meclisi parti grubu

J- Tüzük ve yönetmeliklere göre kurulmuş diğer parti komisyonları, danışma ve çalışma gruplarından oluşur.

Madde 10: BÜYÜK KONGRE

Büyük Kongre, partinin en yüksek karar organıdır. Seçilmiş ve doğal delegelerden oluşur.

a) Seçilmiş Delegeler:

İki Büyük Kongre arasında yapılmış son il kong-

relerince seçilir. Seçilecek delege sayısı o ilde seçilecek milletvekili sayısının en fazla iki katı kadardır. İl sınırları içerisindeki toplam parti üyelerinin sayısı 600'den fazla değilse il kongresi, tüm il örgütü üyelerinin katılımı ile toplanarak Büyük Kongre delegelerini seçebilir.

İlçe örgütü bulunup, henüz il merkezi açılmamış illerde, ilçeler il delegelerini oluşturur. Büyük Kongre delegeleri bu il delegeleri tarafından seçilir.

b) Doğal Delegeler:

Genel Başkan, Parti Meclisi, Merkez Disiplin Kurulu üyeleri, partili bakan ve milletvekilleri ve kurucular doğal delegeleri oluştururlar.

Kurucu doğal üyelerin sayısı seçilmiş delege sayısının yüzde birinden fazla olamaz. Fazla olması halinde her Büyük Kongre'de bir sonraki Büyük Kongre için, divan tarafından yapılacak ad çekme ile kurucu doğal delegeler saptanır.

Büyük Kongre'nin doğal delegeleri ayrıca il kongrelerinde delege seçilemezler. Doğal Delegelik, organdaki görev süresiyle sınırlıdır.

c) Toplanması:

Büyük Kongre olağan olarak iki yılda bir toplanır; ancak PM veya Büyük Kongre kararı ile bu süre bir yılı geçmemek üzere uzatılabilir.

Toplantının yer, gün ve gündemi PM tarafından kararlaştırılıp en az bir ay önce örgüte bildirilir; PM'nin çalışma raporu ve PM veya Genel Başkan tarafından hazırlanmış karar tasarıları delegelere Büyük Kongre'den 1 ay önce gönderilir. Kurulacak komisyonlar belirtilerek, komisyonlarda görev almak isteyenlerin adlarının bildirilmesi istenir.

Büyük Kongre'nin toplantı yeter sayısı, Büyük Kongre delegelerinin salt çoğunluğudur. İlk toplantıda çoğunluk sağlanamazsa, Büyük Kongre nisapsız olarak çağrılan gündemle, belirtilen yerde, ertesi gün toplanır. Büyük Kongre için gazete ilanı verilmez.

d) Olağanüstü Toplanma:

Genel Başkan veya Parti Meclisi'nin gerekli görmesi ya da Büyük Kongre delegelerinin en az 1/5'inin imzası ile toplantıya çağrılabilir.

Olağanüstü Büyük Kongre çağrılı olduğu gündemi ile bağlıdır. Olağanüstü Büyük Kongre isteminin, usulüne uygun biçimde ilgili yönetim birimine ulaştırılmasından başlayarak en geç 45 gün içerisinde yapılır.

Kongrenin yeri, gündemi ve varsa diğer kongre belgeleri en az 15 gün önceden delegelere gönderilir.

e) Görüşmeler

Büyük Kongre'de gündem konuları sıra ile ele alınır. Söz isteyenlere sıra ile söz verilir. Konu ile ilgili söz süreleri görüşmeye başlamadan önce saptanır. Çalışma raporu üzerinde 5, öteki konularda 3 delege konuşmadan yeterlilik önergesi oylanamaz. Karar yeter sayısı, hazır bulunan delegelerin salt çoğunluğudur. Gündeme kongre delegelerinin 1/10'unun yazılı istemi ile gündem maddesi eklenebilir.

Parti programı ve tüzüğünde değişiklik ile parti politikaları konusundaki önerge ve karar tasarıları delegelerin 1/20'sinin imzası ile verilir. Bu önergelerin üzerinde doğrudan görüşme açılır. 1/50 oranında delege tarafından verilen önergeler doğrudan görüşmeye açılmaz. Üzerinde tartışma yapılarak, görüşmeye açılmasına oylama ile karar verilir. Usule ilişkin önergeler 1/50 imza ile verilebilir. Bu konuda lehte, hakkında ve aleyhte birer söz verilir ve oylanır. Ancak bu hüküm usule ilişkin sözlü ve oya sunulmayacak taleplerin divan tarafından değerlendirilmesini engellemez.

Madde 11: GÖREV ve YETKİLERİ

Büyük Kongre'nin görev ve yetkileri şunlardır:

- a)** Gündemindeki maddeleri görüşüp karara bağlamak,
- b)** PM'nin yurt ve dünya olaylarını, parti çalışma-

larını değerlendiren raporunu tartışmak, gelecek dönem için önerileri karara bağlamak,

c) Hesapları incelemek, PM'nin aklanması, kesin hesap, bilanço ve bütçe tasarısının onaylanması konusunda karar vermek,

d) Tüzük ve program doğrultusunda, yurt ve dünya olaylarını, parti sorunlarını incelemek, değerlendirmek, gerekirse kararlar almak,

e) Genel Başkan, PM, Merkez Disiplin Kurulu asil ve yedek üyelerini seçmek,

f) Partinin amacı doğrultusunda gerektiğinde tüzük ve programında değişiklik yapmak,

g) Partinin kapanmasına ya da bir başka parti ile birleşmesine, böyle durumlarda malların tasfiye ve intikal biçimlerine karar vermek,

h) PM'ne taşınır ve taşınmaz mal alım ve satımı için yetki vermek,

ı) PM'ne uluslararası örgütlere katılma yetkisi vermek,

i) Yasaların verdiği diğer yetkileri kullanmak.

Partinin tüzük ve programında değişiklik yapılmasına ya da parti politikasını ilgilendiren konularda karar alınmasına ilişkin önerileri karara bağlamak için, bunların Genel Başkan, PM veya Büyük Kongre üyelerinin 1/20'sinin yazılı istemi üzerine önerilmesi gerekir.

Büyük Kongre'yi Genel Başkan veya görevlendi-

receği yardımcılardan biri, bu organların boşalması durumunda PM'den bir üye açar. Büyük Kongre Divanı bir başkan, iki başkan yardımcısı ve gereği kadar yazmandan oluşur. Büyük Kongre Divanı açık oy ile seçilir.

Büyük Kongre Divanı, kongre çalışmalarının genel hukuk kuralları, Siyasi Partiler Yasası, Parti Tüzüğü ve parti içi demokrasi ilkelerine uygun yürütülmesi ile yükümlüdür. Divan, Büyük Kongre çalışmalarının yürütülmesinde yasa, tüzük ve yönetmelik hükümlerine aykırı olmamak koşuluyla takdir yetkisini kullanabilir, çalışmalara ara verebilir, toplantı mekanının düzeni ile ilgili karar alabilir.

Büyük Kongre, Disiplin Kurulu'nca verilen cezaları affetme yetkisine sahiptir.

Madde 12: PARTİ MECLİSİ

A) Seçimi ve Oluşumu:

Parti Meclisi, Genel Başkan dahil 45 üyeden oluşur. 18 yedek üye seçilir. Yedekler ayrıca seçilmezler. Yedeklerde sıralama seçim yönetmeliğinde belirtilen usullere göre yapılır.

PM çalışmalarına katkıda bulunmak amacıyla sayıları 16'yı geçmemek üzere, Parti Danışma Konferansı tarafından fahri danışman tespit edilir.

En az 2 ayda bir toplanan PM'nin başkanı Genel Başkan'dır. İlk toplantısını Büyük Kongre'nin biti-

minden sonra en geç 15 gün içinde yapar. Gündem, 3 gün önce eğer görüşülecek yazılar varsa, yazılarla birlikte üyelere ulaştırılır.

Toplantıyı Genel Başkan veya belirlenen başkan yardımcısı yönetir.

PM'de boşalma olursa, PM seçim yönetmeliğinden belirtilen usullere göre, yedek üyeleri göreve çağırır. Olağan toplantılara 3 kez geçerli nedeni olmaksızın katılmayanların üyeliği kendiliğinden sona erer. PM bunu karar altına alır.

B) Görev ve Yetkileri

Büyük Kongre'den sonra en yetkili organdır.

a) İki Büyük Kongre arasında partiyi yönetir.

b) MYK'yı seçer.

c) Parti işlerini düzenleyen yönetmelikler yapar.

d) Büyük Kongre'yi toplantıya çağırır gündemi hazırlar.

e) Büyük Kongre'ye yurt ve dünya olayları ve parti çalışmaları hakkında rapor, kesin hesap, bilanço ve bütçe tasarısı sunar.

f) Büyük Kongre'nin toplanmadığı durumlarda, parti hukuki varlığına son verilmesi, tüzük ve programın değiştirilmesi dışında bütün konularda karar alabilir.

g) Olağanüstü toplantılarını, Genel Başkan'ın, MYK'nın ya da kurul üyelerinden 1/5'nin yazılı istemi

ile yapar.

h) Kurulun gündemi MYK tarafından hazırlanır. En az 1/5 kurul üyesinin istemi ile gündeme yeni maddeler tartışmasız eklenir.

i) Seçimlere katılıp katılmama ve parti adaylarının belirlenmesi konusunda SPY'nin 37. Maddesi'ndeki gerekleri yerine getirir.

j) Partide ihtiyaç duyulan konularda partili ve partisiz kişilerin katıldığı danışma kurullarını oluşturur.

j) Genel Merkez, il ve ilçe düzeyinde kurulacak olan danışma kurulları, çalışma gurupları ve uzmanlık komisyonlarına ilişkin yönetmelikler yapar.

k) Partide ihtiyaç duyulan konularda danışma ve çalışma kurulları ile uzmanlık komisyonları oluşturur.

l) Hükümet kurmaya, tüm üyelerin görüşünü alarak hükümete katılmaya, hükümetten çekilmeye karar verir. Bu kararların alınmasında partinin TBMM'de bulunan üyeleri de toplantıya katılır.

m) Taşınır ve taşınmaz mal alım ve satımına karar verir.

n) Uluslararası örgütlere üye olma ve ayrılma kararını verir.

o) Tüzüğün 4. Maddesi'nde tarif edilen çevre, platform vb.'lerinin çalışma ilke ve usullerini belirleyen yönetmelik yapar ve uygulanmasını gözetir.

ö) Genel Merkez, il ve ilçe düzeyinde gerekli bü-

t n yönetmelikleri düzenler.

PM kararları  ye tam sayısının salt çoğunluğu ile alınır. Alınan kararların daha geniş bir mutabakat amacı ile gözden geçirilmesi için  ye tam sayısının % 30'nun başvurusu yeterlidir.

Madde 13: GENEL BAŞKAN

A) Seçimi

Büyük Kongre'de gizli oy ve delege tam sayısının salt çoğunluğu ile seçilir. İlk iki oylamada sonuç alınmazsa, ilk iki oylamada en çok oyu alan iki adayın kaldığı 3. bir oylama yapılır. Bu oylamada en çok oyu alan aday seçilir. Genel Ba kanlı ın boşalması durumunda, PM'nin Büyük Kongre tarafından seçilmiş  yeleri arasından belirlenen bir kişi Genel Ba kanlı a vekalet eder. 45 gün içerisinde seçim için Büyük Kongre'yi olağanüstü toplantıya çağırır.

B) Görev ve Yetkileri

Partiyi temsil eder.

Tüzük, program, Büyük Kongre, PM kararları, öneri kararları ışığında parti çalışmalarını yürütür. Yetkili kurullarca verilen kararların uygulanmasını sa lar. PM, MYK ve Meclis Grubu toplantılarına başkanlık eder. Gerektiğinde gündemi kendisi belirleyerek bunları toplantıya çağırır.

TBMM Parti Grup Başkanı ve yöneticilerini, PM

ve MYK ile birlikte ya da ayrı olarak toplantıya çağırır.

Genel Başkan İstanbul İrtibat Bürosu:

Genel Başkan'ın çalışmalarının koordinasyonu için İstanbul'da İrtibat Bürosu açılır.

Madde 14: MERKEZ YÜRÜTME KURULU

A) Seçimi:

MYK, PM üyeleri arasından seçilir. MYK, Genel Başkan dahil 11 kişiden oluşur. Genel Başkan, MYK'nın üyesi ve başkanıdır. PM, MYK çalışmalarına yardımcı olmak üzere danışma konferansı tarafından tespit edilmiş olan fahri danışmanlar arasından en fazla 4 kişiyi görevlendirir.

B) Görev ve Yetkileri

a) İki PM toplantısı arası PM adına tüm politik çalışmalarını düzenler ve yürütür. PM tarafından seçilmesinden en geç 15 gün sonra toplanır. Görevleri ve sayıları Madde 15'te belirtilen başkan yardımcılarını seçer.

b) Olağan olarak iki haftada bir toplanır.

c) Olağanüstü toplantılar, Genel Başkan'ın ya da en az üç MYK üyesinin istemi ile yapılır.

d) Gündemi, Başkanlık Kurulu tarafından hazırlanır. En az 3 kurul üyesinin istemi ile gündeme yeni maddeler görüşmesiz olarak eklenir.

e) Genel Merkez'de görevlendirilecek kadrolu elemanların sayısı ve görevlerini saptar ve atamalarını yapar.

f) MYK, üye tam sayısının salt çoğunluğu ile karar alır. Alınan kararların daha geniş bir mutabakat amacı ile gözden geçirilmesi için üye tam sayısının % 30'unun başvurusu yeterlidir.

g) Yurtdışındaki yurttaşlarımızla ilgili üyelik işlerini düzenler.

h) Meclis kurulacak bölgeleri belirler ve il, ilçe başkanları ve PM üyelerinden bölge meclislerini oluşturur.

ı) Genel Merkez Emek Danışma Kurulu'nu oluşturur.

i) İlk toplantısında kurulun kadın üyelerinden birini, kadın kolları koordinasyonunun eşgüdümünü sağlamak üzere görevlendirir.

Madde 15: BAŞKANLIK KURULU

a) Oluşumu

Genel Başkan ile Örgütlenme ve Seçim İşleri, Koordinasyon, Basın Yayın ve Propaganda, Sendikalar ve Demokratik Kitle Örgütleri, Uluslararası İlişkiler ve Genel Saymanlık'tan sorumlu 6 başkan yardımcısından oluşur.

PM, başkan yardımcılarının sayısını görev tanımı yaparak arttırabilir. Başkan yardımcıları MYK üyeleri

arasından, MYK tarafından salt çoğunlukla, ayrı ayrı oylanarak seçilir.

b) Görevleri

Genel Başkan'ın yasal ve tüzüksel tüm yetkilerinin kullanılması ve görevlerinin yerine getirilmesinde onunla birlikte çalışırlar.

MYK sekreteryası olarak parti örgütü ile ilişkileri sürdürürler. MYK'nın gündeminin hazırlanması, alınan kararların parti örgütleri aracılığıyla uygulanması, parti örgütü ile ilişkilerin sürdürülmesi görevlerini yerine getirirler. Parti adına dava açma ve davada husumet yetkisi Başkanlık Kurulu'na aittir. Diğer görevleri, yetki ve sorumlulukları, PM tarafından hazırlanan yönetmelikle belirlenir.

Madde 16: SEÇİMLERE İLİŞKİN ORTAK HÜKÜMLER

a) Partinin merkez, il ve ilçe organları seçimi ile, il kongresi ve Büyük Kongre delegelerinin seçimleri, SPY doğrultusunda gizli oy, açık ve aralıksız sayım ilkelerine göre yapılır.

b) Seçimler, SPY'nın 21. Maddesi gereğince örgüt binasına asılan ve üyelere duyurulan kesinleşmiş delege listeleri esas alınarak yapılır. Bu listelerde adı olmayanlar oy kullanamazlar.

c) Büyük Kongre'de adaylar, seçimlere geçmeden

önce saptanır. Adaylık önerileri yazılı ve sözlü olarak Büyük Kongre Divanı'na yapılır. Seçim başladıktan sonra adaylık önerilemez. Aday olmayanlar seçilemezler.

d) Aday olanların seçimine ilişkin itirazlar, Büyük Kongre Divanı tarafından incelenerek sonuçlandırılır. İtiraz karara bağlanmadan seçimlere geçilemez. Kongre Divan Başkanı seçime geçmeden önce, seçimde uygulanacak kuralları açıklar.

e) Büyük Kongre'de yapılacak seçimler için hazırlanacak oy pusulalarında, her organın adayları ayrı bölümlerde gösterilir. Seçimlerde aday sayısının, seçilmesi zorunlu olan asil ve yedek üye sayısından az olmaması gözetilir.

f) Seçme ve seçilme hakkının kullanılması; üye başvurusundan sonra en az 2 ay geçmesi, giriş ödentisi ve üye aidatlarının ödenmiş olması koşullarına bağlıdır.

g) Her örgütün kongresinde bir üst örgüt tarafından idari ve mali işlerin denetimi; tüzüğe, yasaya ve yönetmeliğe uygunluğunu denetlemek üzere denetçiler gönderilir. Denetçiler kongre öncesinde işlemin uygunluğunu denetler.

h) Birden fazla yürütme organında görev alınmaz.

**Madde 17: PARTİ DANIŞMA MECLİSİ, MYK ve
İL BAŞKANLARI TOPLANTISI ve
GENEL MERKEZ EMEK DANIŞMA KURULU**

a) Parti Danışma Meclisi:

Genel Başkan, Parti Meclisi üyeleri, Merkez Disiplin Kurulu üyeleri, parti milletvekilleri ve bakanlar, il başkanları, ilçe başkanları, partili belediye başkanları, toplumsal ve meslek örgütlerinde yönetici ve temsilci olan partililerden oluşur.

Parti danışma meclisi, parti politikaları ile ilgili her konuda PM ve MYK'na öneri niteliğinde kararlar alabilir.

Parti Danışma Meclisi en az 2 yılda bir kez toplanır. Çalışma esasları PM tarafından hazırlanan bir yönetmelik ile belirlenir.

b) MYK ve il başkanları toplantısı:

MYK'nın çağırısı ve nihai şekli toplantıda verilecek gündem çerçevesinde, yılda en az 2 kez MYK üyeleri ve il başkanlarının katılımı ile toplanır. Gündemindeki konuları istişari olarak görüşür ve tavsiye niteliğinde kararlar alır.

c) Genel Merkez Emek Danışma Kurulu:

Konfederasyon ve meslek birlikleri gibi üst kuruluşların genel merkez organına seçilmiş ve parti üyesi olan başkan veya sekreter veya yönetim kurulu

üyesinin katılımıyla oluşur. MYK'nın çağrısı ile toplanır. Gerekli görülen hallerde, üst örgütlerin üyesi olan sendika, oda ve bunun gibi kuruluşlardan aynı statüdeki partililer de bu kurula çağrılabilir. Konuları istişari olarak görüşür ve öneriler oluşturur.

MADDE 18: BÖLGE MECLİSİ

İl ve ilçe başkanları ve bölgedeki PM üyelerinin katılımı ile MYK tarafından oluşturulur. Parti politikalarını, Kongre ve PM kararları çerçevesinde bölge düzeyinde uygular. Bölgenin özgün sorunları ve ihtiyaçları çerçevesinde oluşturduğu önerileri, bölge kapsamındaki il yönetim kurullarına bildirir. Bölge Meclisi faaliyetlerini, il başkanları koordine eder. Bölge MYK tarafından belirlenir.

Madde 19: İL KONGRESİ

İl kongresi, seçilmiş ve doğal delegelerden oluşur.

a) Seçilmiş Delegeler:

İlçe kongrelerince seçilir. İlçe kongrelerince seçilen en çok 600 delegenin veya il sınırları içinde toplam parti üye sayısı 600'den çok değilse, ildeki tüm parti üyelerinin katılımı ile oluşur. Kongrenin toplam delege sayısı 600'ü aşarsa, ilçelerin toplam üye sayısının 600 sayısına bölünmesiyle çıkacak sayının ilçe

sayısına bölümünden çıkacak sayı, ilçe delegeliğini oluşturur. Hesaplama tam sayıdan küçük sayılar tam sayıya tamamlanır.

b) Doğal Delegeler:

İl başkanı, il yönetim kurulu ve disiplin kurulu üyeleri ve ilin partili milletvekilleri yasa hükümleri çerçevesinde doğal delegedirler. İl kongresi 2 yılda bir yapılır. Ancak, PM veya Büyük Kongre kararı ile il kongreleri bir yılı aşmamak üzere uzatılabilir.

Olağan kongreler, il yönetim kurulunca belirlenen yer, gün ve gündemle toplanır. İl yönetim kurulunun çalışma raporu, gündem ve toplantı yeri delegelere, il kongresinden 1 ay önce gönderilir. Toplantı yeter sayısı delegelerin salt çoğunluğudur. İlk toplantıda çoğunluk sağlanmazsa, ikinci toplantı çoğunluksuz olarak bir gün sonra belirtilen yer ve saatte toplanır.

Olağanüstü toplantılar il yönetim kurulu kararı veya delegelerin 1/5'nin çağrısı ile toplanır. Olağanüstü toplantı çağrıldığı gündemle sınırlıdır.

İl kongrelerinin gazetede ilanı gerekmez. Gündeme kongre delegelerinin 1/10'unun yazılı istemi ile gündem maddesi eklenebilir.

Kongre delegelerinin 1/20'si belirli bir konunun gündeme eklenmesini yazılı olarak isteyebilir. Öneri lehte veya aleyhte yapılacak birer konuşmadan sonra oylanır. Gündeme alınması kararlaştırılan konu il-

gili bölümde görüşülür.

İl kongresi divanı; bir başkan, iki başkan yardımcısı ve gereği kadar yazmandan oluşur. İl kongre divanı açık oy ile seçilir. Kongre divanı, kongre çalışmalarının genel hukuk kuralları, Siyasi Partiler Yasası, parti tüzüğü ve parti içi demokrasi ilkelerine uygun yürütülmesi ile yükümlüdür. Divan, Büyük Kongre çalışmalarının yürütülmesinde yasa, tüzük ve yönetmelik hükümlerine aykırı olmamak koşuluyla takdir yetkisini kullanabilir, çalışmalarına ara verebilir, toplantı mekanının düzeni ile ilgili karar alabilir.

İl Kongresi,

a) Yurt, dünya ve il çevresinin sorunlarını tüzük, program, Büyük Kongre, PM, parti il, ilçe konferans ve il ve ilçe danışma meclisleri kararları ışığında tartışıp değerlendirerek politika oluşturur.

b) İl çapında yerel politikaları oluşturur ve yürürlüğe koyar,

c) Büyük Kongre'ye katılacak delegeleri, il başkanını, il yönetim kurulu, il disiplin kurulu üyelerini ve yedeklerini seçer,

d) İl yönetim kurulunun çalışma raporu, mali rapor ve kesin hesap konusunda karar verir ve aklar,

e) Tahmini bütçeyi onaylar.

Madde 20: İL BAŞKANI ve İL YÖNETİM KURULU

a) İl Başkanı: İl kongresi tarafından gizli oyla, kongrede hazır bulunan delege tam sayısının salt çoğunluğu ile seçilir. İlk oylamada sonuç alınmazsa, ilk oylamada en çok oyu alan iki adayın katılacağı ikinci oylama sonucunda en çok oyu alan seçilir.

b) İl Yönetim Kurulu:

1- İstanbul, Ankara, İzmir için: İl yönetim kurulu, il kongresi tarafından seçilir. İl yönetim kurulu, il başkanı dahil 11 üyeden oluşur. İl yönetim kurulunun 1/3'ü kadar yedek üye seçilir. Yedek üyeler ayrıca seçilmez. Yedeklerde sıralama, seçim yönetmeliğinde belirtilen usullere göre yapılır. İl konferansı, il üyeleri arasından il yönetim kurulu çalışmalarına yardımcı olmak üzere sayıları 4'ü geçmeyecek şekilde fahri danışmanlar tespit eder.

2- Diğer büyük şehir statüsündeki iller için: İl yönetim kurulu, il kongresi tarafından seçilir. İl yönetim kurulu, il başkanı dahil 9 üyeden oluşur. İl yönetim kurulunun 1/3'ü kadar yedek üye seçilir. Yedek üyeler ayrıca seçilmez. Yedeklerde sıralama, seçim yönetmeliğinde belirtilen usullere göre yapılır. İl konferansı, il üyeleri arasından il yönetim kurulu çalışmalarına yardımcı olmak üzere sayıları 2'yi geçmeyecek şekilde fahri danışmanlar tespit eder.

3- Diğer iller için: İl yönetim kurulu, il kongresi tarafından seçilir. İl yönetim kurulu, il başkanı dahil 7 üyeden oluşur. İl yönetim kurulunun 1/3'ü kadar yedek üye seçilir. Yedek üyeler ayrıca seçilmez. Yedeklerde sıralama, seçim yönetmeliğinde belirtilen usullere göre yapılır. İl konferansı, il üyeleri arasından il yönetim kurulu çalışmalarına yardımcı olmak üzere sayıları 2'yi geçmeyecek şekilde fahri danışmanlar tespit eder.

İstifa ya da bir başka neden ile boşalan yönetim kuruluna, seçim yönetmeliğine göre yedek çağırılır. İl başkanlığının boşalması halinde, il yönetim kurulu kendi arasından bir geçici başkan seçer ve 45 gün içinde olağanüstü kongreye gider.

İl yönetim kurulu ilk toplantısında üyeleri arasından sekreter ve sayman seçip görev bölümü yapar, olağan olarak iki haftada bir toplanır. Toplantı gündemini başkan ve sekreter hazırlar. Hazır bulunan üyelerin en az 1/4'ünün istemiyle gündeme yeni maddeler tartışmasız eklenir.

İl yönetim kurulu kararları, üye sayısının salt çoğunluğu ile alınır. Kararlar üye tam sayısının % 30'unun talebi ile yeniden müzakere edilebilir. Olağanüstü toplantılar il başkanı veya 1/5 üyenin talebi ile yapılır.

İl yönetim kurulu, ildeki parti çalışmalarını kongre, PM ve üst kurulun aldığı kararlar çerçevesinde il

düzeyinde uygular. Yerel politikaları oluşturup uygulamaya koyar. Kongrenin gündemini, çalışma raporunu ve bütçesini hazırlar.

İhtiyaç halinde partili veya partisizlerden danışma kurulları oluşturur.

İhtiyaç halinde ilçe yönetim kurullarını toplar, görüş ve önerilerini alır ve ilk toplantısında bunları sonuçlandırır.

İl yönetim kurulu ilk toplantısında, kurulun kadın üyelerinden birini, kadın kolu koordinasyonunun eşgüdümünü sağlamak üzere görevlendirir.

Özgöl alanlara ilişkin, parti çalışmalarının yürütülmesi amacıyla örgütsel niteliği olmayan, destek grupları ve uzmanlık komisyonları kurar.

Madde 21: İL ÜYELERİ ve PARTİSİZ YURTTAŞLAR KONFERANSLARI

İl yönetim kurulu, tartışacağı ve karar alacağı konularda görüşlerine başvurmak ve toplantıyı izlemek üzere davet ettiği uzman, bilim insanı, gazeteci vb. kişiler ve özel olarak davetli yurttaşlar ile parti üyelerinin katılacağı 'İl üye ve partisiz yurttaşlar konferansları' toplayabilir. Bu toplantılar, kamuoyuna kapalı özel parti toplantılarıdır. İl yönetim kurulu için öneriler oluşturur.

Bu konferansların görüş alışverişi, tartışma ve kararları, il yönetim kurulu için tavsiye niteliğindedir.

Konferanslar için gerekli yönetmelik PM tarafından hazırlanır.

Madde 22: İL PARTİ ÖRGÜTÜ TOPLANTISI

İl yönetim kurulu ve ilçe yönetim kurulu üyeleri ve Parti Meclisi'nin ildeki üyeleri ile il emek meclisi yürütmesi, il kadın kolu koordinasyonu yürütmesi ve il gençlik kolu özgürlük ve dayanışma gençlik platformları yürütmesinin katılımı ile en az 3 ayda bir toplanır. İl ve ilçe örgütlerinin çalışmalarını değerlendirir.

Madde 23: İLÇE KONGRESİ

İlçe kongresi, o ilçeye bağlı bütün üyelerden oluşur. Eğer ilçe üyelerinin toplam sayısı 400'ü aşıyorsa, Siyasi Partiler Yasası'nın öngördüğü yöntemler çerçevesinde çıkarılacak yönetmelikle, delege sayısı 400'ü aşmayacak biçimde seçilen ilçe delegelerinden oluşur. İlçe başkanı ve ilçe yönetim kurulu üyeleri, ilçe kongresinin doğal delegesidir. İlçe kongresi olağan olarak 2 yılda bir toplanır.

PM veya Kongre kararı ile bu süre 1 yılı geçmemek üzere uzatılabilir. İlçe yönetim kurulunun saptayacağı yer, gün ve gündemle toplanır.

İlçe kongreleri kendi sınırları içinde il kongresinin görev ve yetkilerine sahiptir. İlçe yönetim kurulunun çalışma raporu, gündem ve toplantı yeri delegelere. İlçe kongresinden 15 gün önce gönderilir.

Olağanüstü toplantılar, ilçe yönetim kurulunun kararı veya ilçe kongresi delegelerinin en az 1/5'inin yazılı istemiyle olur. Olağanüstü kongre çağrıldığı gündemle sınırlıdır.

İlçe kongresi divanı; bir başkan, iki başkan yardımcısı ve gereği kadar yazmandan oluşur. İlçe kongre divanı açık oy ile seçilir.

Kongre divanı, kongre çalışmalarının genel hukuk kuralları, Siyasi Partiler Yasası, Parti Tüzüğü ve parti içi demokrasi ilkelerine uygun yürütülmesi ile yükümlüdür. Divan, ilçe kongre çalışmalarının yürütülmesinde yasa, tüzük ve yönetmelik hükümlerine aykırı olmamak koşuluyla takdir yetkisini kullanabilir, çalışmalara ara verebilir, toplantı mekanının düzeni ile ilgili karar alabilir.

Kongrede ilçe başkanı, ilçe yönetim kurulu ve il kongresine gidecek delegeler seçilir. İlçe kongresi, nisaplı olarak üyelere duyurulan ve ilçe seçim kuruluna bildirilen yer, gün ve gündem ile toplanır. Nisap sağlanamazsa ertesi gün belirtilen yer, saat ve gündemle nisapsız olarak toplanır. İlçe kongreleri için gazete ilanı gerekmez.

Madde 24: İLÇE BAŞKANI ve İLÇE YÖNETİM KURULU

İlçe başkanı, ilçe kongresinde gizli oy ve kongrede hazır bulunan delege sayısının salt çoğunluğu ile

seçilir. İlk oylamada sonuç alınmazsa, ilk oylamada en çok oyu alan iki adayın katılacağı ikinci oylamada en çok oyu alan seçilir.

İlçe yönetim kurulu, ilçe kongresi tarafından seçilir. İlçe yönetim kurulu sayısı; nüfusu 500 bine kadar olan ilçeler için ilçe başkanı dahil 5 üyeden oluşur. 1/3'ü oranında yedek üye seçilir. Yedek üyelerin seçimi ayrıca yapılmaz. Yedeklerde sıralama seçim yönetmeliğinde belirtilen usullere göre yapılır. Sayısı 2'yi geçmemek üzere fahri danışman ilçe konferansı tarafından tespit edilir.

Nüfusu 500 binden fazla olan ilçeler için, ilçe başkanı dahil yönetim kurulu 7 üyeden oluşur. 1/3'ü oranında yedek üye seçilir. Yedekler ayrıca seçilmezler. Yedeklerde sıralama seçim yönetmeliğinde belirtilen usullere göre yapılır. Sayısı 2'yi geçmemek üzere fahri danışman ilçe konferansı tarafından tespit edilir.

İlçe yönetim kurulunun görev bölüşümü, toplantı gündemi ve görevleri gibi konular il yönetim kurulları için belirtildiği şekilde gerçekleştirilir.

İstifa ya da bir başka neden ile boşalan yönetim kuruluna seçim yönetmeliğine göre yedek üye çağrılır.

İlçe yönetim kurulu ilçedeki parti çalışmalarını kongre, PM ve diğer üst kurulların almış olduğu kararlar çerçevesinde ilçe düzeyinde uygular. Bu çerçe-

vede yerel politikalar oluşturup uygulamaya koyar.

Mahalle ve köy birimlerini kurar.

İlk toplantısında, kurulun kadın yeleri arasından birini, kadın kolu koordinasyonunun eşgüdümünü sağlamak üzere görevlendirir.

İhtiyaç halinde partili veya partisizlerden danışma kurulları oluşturur.

Örgütsel niteliği olmayan destek grupları ve uzmanlık komisyonları oluşturur.

Çalışma ve yaşama alanlarında danışma nitelikli meclisler oluşturur.

Mahalle ve köy birimleri:

Aynı mahalle ve köydeki üyelerden oluşur. İlçe yönetim kurulu yeleri bu birimlerin doğal üyeleridir. Parti politikalarının yerelde yürütülmesi ve yerel yaşamın sorunlarının parti politikaları içinde yer almasının sağlanmasından sorumludur.

Yaşama ve çalışma alanı birimleri ile mahalle ve köy birimlerinin çalışma esasları, PM tarafından hazırlanan bir yönetmelikle düzenlenir.

Madde 25: İLÇE ÜYELERİ ve PARTİSİZ YURTTAşLAR KONFERANSI

İlçe yönetim kurulu, tartışacağı ve karar alacağı konularda görüşlerine başvurmak ve toplantıyı izlemek üzere davet ettiği uzman, bilim insanı, gazeteci vb. kişiler ve özel olarak davetli yurttaşlar ile parti

üyelerinin katılacağı 'ilçe üye ve partisiz yurttaşlar konferansları' toplayabilir. Bu toplantılar kamuoyuna kapalı özel parti toplantıdır. İlçe yönetim kurulu için öneri oluşturur.

Madde 26: İLÇE PARTİ ÖRGÜTÜ TOPLANTISI

İlçe yönetim kurulu ve belde örgütü yöneticileri, ilçe üyesi PM ve il yönetim kurulu üyeleri ile yaşama ve çalışma alanı temsilcileri, mahalle ve köy birimleri temsilcileri, ilçe kadın kolu koordinasyonu yürütmesi ile gençlik kolu özgürlük ve dayanışma gençlik platformları yürütmesinin katılımı ile en az 3 ayda bir toplanır. İlçe örgütünün çalışmalarını değerlendirir.

Madde 27: BELDE ÖRGÜTÜ

İlçeye bağlı belediye örgütü kurulmuş beldelerde 3 parti üyesi tarafından oluşturulur. Belde örgütü tümüyle ilçe yönetim kurulunun sorumluluğu altında, ona bağlı olarak çalışır. Doğrudan ilçenin üyesidir. Kongre yapmaz, zorunlu defterleri tutmaz.

Madde 28: BELDE ÜYELERİ ve PARTİSİZ YURTTAŞLAR KONFERANSI

Belde örgütü, tartışacağı ve karar alacağı konularda görüşlerine başvurmak ve toplantıyı izlemek üzere davet ettiği uzman, bilim insanı, gazeteci vb. kişiler ve özel olarak davetli yurttaşlar ile parti üyelerinin

katılacağı 'belde üyeleri ve partisiz yurttaşlar konferansları' toplayabilir. Bu toplantılar kamuoyuna kapalı özel parti toplantılarıdır. İlçe yönetim kurulu için öneri oluşturur.

Madde 29: PARTİ TEMSİLCİLİĞİ ve LOKALLERİ

a) Parti Temsilciliği:

Genel Merkez ya da ilgili yönetim kurulu, henüz il veya ilçe belde örgütü kurulmamış il veya ilçe merkezlerinde ve beldelerde başvuran yurttaşlara ilk elden parti hakkında bilgi vermek, tüzük, program ve parti yayınları ile rozet, flama vb. parti sembollerini satmak, dağıtmak, üyelik için başvuran yurttaşların giriş belgelerini kabul etmek ve böylece o yerde parti örgütünün kurulmasına olanak sağlamak amacı ile bütünüyle ilgili yönetim kurulunun sorumluluğunda olmak üzere görevlendireceği bir parti üyesi eliyle "Parti Temsilciliği" açabilir. İlgili il ya da ilçede veya beldede parti örgütü kurulduğu anda temsilciliğin görevi sona erer.

b) Parti Lokali: Partinin Genel Merkez, il ve ilçe örgütleri ihtiyaç duymaları halinde, bulundukları bölgelerde dernekler yasası 90. Maddesi çerçevesinde lokal açabilirler.

MADDE 30: EMEK ve MESLEK ÖRGÜTÜ MECLİSİ

a) Merkez Meclis:

Ulusal düzeyde örgütlenmiş emek ve meslek örgütlerinin merkez yöneticisi konumundaki parti üyesi ve fahri üyeler ile il emek meclislerinin yürütmelelerinden gelen 1'er üye ve MYK'nın ilgili üyelerinden oluşur. Yılda en az 2 kez toplanır. Toplantı yeter sayısı aranmaz. Kendi içinden 7 kişilik bir yürütme belirler.

Toplantılar, MYK ve Merkez Meclis Yürütmesi eliyle örgütlenir ve gündemi birlikte hazırlanır. Yürütme üyeleri, PM toplantılarına, oy hakkı olmaksızın katılırlar.

Kongre ve PM kararları doğrultusunda emek hareketine dair genel politik öneriler oluşturur. Bu öneriler, MYK tarafından karar haline getirilir.

Parti üyeleri, kendi alanlarında bu parti politikalarını doğrultusunda alan mücadelesini ve inisiyatiflerini geliştirmeyi esas alır.

b) İl Meclisi:

İl düzeyinde örgütlenmiş emek ve meslek örgütlerinin parti üyesi ve fahri üyesi şube yöneticileri ve il yönetim kurulunun ilgili üyelerinden oluşur. İş kolu ve sektör meclis yürütmelerinden birer kişi il meclislerine katılır. Merkez Meclis tarafından önerilen MYK tarafından karar haline getirilen parti politikalarının il düzeyinde somutlaştırılmasını ve uygulanma-

sını sağlar. Kendi içinden 7 kişilik yürütme belirler. Yılda en az 3 kez toplanır. Toplantı için, toplantı yer sayısı aranmaz. Toplantılar il yönetim kurulu ve il meclis yürütmesi eliyle örgütlenir ve gündemi birlikte hazırlanır.

İl yönetim kurulu, meclis yürütmesinin görüşünü de alarak alanlarda faaliyet yürüten parti üyesi ve fahri üyelerden ihtiyaç duyduğunu toplantıya çağırabilir. İl meclis yürütmesi, iş kolu ve sektör düzeyinde meclis oluşturur.

MADDE 31: KADIN KOLLARI

İlçe, il ve merkez düzeyinde kadın koordinasyonları oluşturulur. Çalışma esasları, kadın koordinasyonları tarafından önerilen ve PM tarafından karara alınarak bir yönetmelikle düzenlenir.

MADDE 32: GENÇLİK KOLLARI

Gençlik örgütlenmesi, ilçe ve üniversiteler düzeyinde, ihtiyaçlar ölçüsünde oluşturulacak Özgürlük ve Dayanışma Gençlik Platformlarını esas alır. Bu platformlar, gerek duyulduğunda il ve Türkiye genelinde toplanabilir. Özgürlük ve Dayanışma Gençlik Platformları, ihtiyaçlar ölçüsünde ideolojik teorik derinleşmeyi ve ortaklaşmayı sağlar. ÖDP'li gençler içinde parti politikalarının tartışılıp, parti bilincinin geliştirilmesi ve derinleştirilmesi işlevini görür.

Gençlik alanına dair politikaların tartışılmasını sağlar. Çalışma esasları PM tarafından hazırlanan bir yönetmelikle düzenlenir.

Madde 33: SEÇİM YÖNETMELİĞİ

Siyasi Partiler Yasası'na ve Parti Tüzüğü'ne göre parti içinde yapılacak her kademedeki seçimlerin hangi kural ve yöntemlere göre yapılacağı PM tarafından hazırlanan bir seçim yönetmeliği ile saptanır. Seçim yönetmeliği, Büyük Kongre, il ve ilçe kongrelerinde yapılacak seçimlerin yanısıra; danışma konferanslarının da çalışma esasları bu yönetmelikle düzenlenir.

Madde 34: PARTİ DANIŞMA KONFERANSLARI

Parti Büyük Kongresi'ne, il ve ilçe kongrelerine siyasal kararlar ve seçimlerle ilgili tavsiyelerde bulunmak üzere toplanan merkez, il ve ilçe düzeyindeki danışma organlarıdır. Parti danışma konferanslarına üyeler ve fahri üyeler katılır.

Parti danışma konferanslarının amacı parti politikalarının en geniş üye katılımıyla oluşturulması ve bir tavsiye seçim listesinin Büyük Kongre'ye, il ve ilçe kongrelerine sunulmasıdır.

Parti danışma konferanslarına üyelerin ve fahri üyelerin hangi esaslar dahilinde katılacağı ve parti danışma konferanslarının çalışma şekli 33. Mad-

de'de belirtilen seçim yönetmeliğince saptanır. Parti danışma konferansları, Büyük Kongre ile il ve ilçe kongreleri ile aynı zamanda toplanır.

Madde 35: MECLİS GRUPLARI

a) TBMM Parti Grubu

Partili milletvekillerince oluşturulur. Büyük Kongre kararları ve Parti Programı doğrultusunda yasama çalışması yapar. Genel Başkan, Meclis üyesi ise Grup Başkanı'dır. Görev ve yetkileri grup iç tüzüğü ile belirlenir.

b) Belediye ve İl Genel Meclisi Grupları

Belediye meclisleri ve il genel meclislerindeki partili üyeler kendi aralarında bir grup oluştururlar. Partili belediye başkanı bu grubun başkanıdır. Belediye başkanı partili değilse il başkanı, yokluğunda ilçe başkanı grubun doğal başkanıdır.

Meclis grupları kendi içlerinde başkan vekili ve sözcülerini seçer. İl ve ilçe başkanları parti gruplarını bütçe, yıllık program ve faaliyet raporları görüşmeleri öncesi olmak üzere, bir yıl içinde en az 3 kez toplantıya çağırırlar ve toplantıyı yönetirler.

SEÇİMLERDE ADAYLARIN BELİRLENMESİ

Madde 36: MİLLETVEKİLİ ÖN SEÇİMİ

Milletvekili adayı olacak partililer, o seçim bölgesindeki parti üyelerinin tümünün katılacağı ön seçim

sistemiyle belirlenir. Ön seçimler SPY ve PM tarafından hazırlanacak ön seçim usulünü gösterir yönetmeliğe göre yapılır. Ancak zorunlu hallerde PM, üye tam sayısının 2/3 çoğunluğu ile SPY'da gösterilen diğer aday belirleme yöntemlerine başvurma kararı alabilir.

Madde 37: YEREL SEÇİMLERDE PARTİ ADAYLARININ BELİRLENMESİ

Yerel seçimlerde parti adayları SPY ve bu konuda hazırlanacak yönetmeliğe göre yapılacak seçimlerde belirlenir. O seçim bölgesindeki parti üyelerinin tümünün katılacağı ön seçim sistemiyle belirlenir. Ön seçimler SPY ve PM tarafından hazırlanacak ön seçim usulünü gösterir yönetmeliğe göre yapılır. Ancak zorunlu hallerde PM, üye tam sayısının 2/3 çoğunluğu ile SPY'da gösterilen diğer aday belirleme yöntemlerine başvurma kararı alabilir.

Madde 38: GÖREVDEN ALMA

Yasa ve Tüzük gereklerini yerine getirmeyen, üst kurulların ve disiplin kurullarının süreli yazılarını zamanında yanıtlamayan veya üst organların veya disiplin kurullarının kararları doğrultusunda faaliyet yürütmekten imtina eden il ve ilçe yönetim kurulu başkanı ve üyeleri, üst yönetim kurullarınca yazılı olarak uyarılır. En çok 30 günlük süre içinde uyarı

gereklerini yerine getirmeyen başkan ve yönetim kurulu üyeleri, üst organın tam sayısının 2/3'nün oyuyla ve gizli oylamayla görevden alınır. Yerine, bir üst kurul tarafından atama yapılır.

İlçe başkanı ve üyeleri için üst organ il yönetim kurulu ve Merkez Yürütme Kurulu;

İl yönetim kurulu başkanı ve üyeleri için üst organ Merkez Yürütme Kurulu'dur.

Atanan il başkanı ve üyeleri, en geç 45 gün içinde, ilçe başkanı ve üyeleri en geç 30 gün içerisinde kongreyi olağanüstü toplamakla yükümlüdür.

Benzeri durumlarda 1/5 oranında kongre delegesinin yazılı başvurusuyla da olağanüstü kongreye gidilebilir.

MADDE 39: YURTDIŞI ÖRGÜTÜ

Yurtdışı örgütleri, ülke ve il düzeyinde kurulur. Çalışma esasları PM tarafından hazırlanan yönetmelikle düzenlenir.

MADDE 40: GÖREVLERDE ROTASYON

Büyük Kongre haricindeki merkez karar ve yürütme organları ile il ve ilçe başkanlıklarında, il ve ilçe yönetim kurullarında, il disiplin kurullarında üst üste en fazla üç olağan dönem göreve gelinebilir. Dönem tespiti geriye doğru işlemez. Yeterli sayıda aday çıkmaması halinde, eksik kalan sayıda kurul üyeliğine

adaylık bakımından bu hüküm uygulanmaz. Eksik sayıdaki kurul üyeliğine dördüncü kez adaylık ve seçim usulü seçim yönetmeliğinde düzenlenir.

Madde 41: DİSİPLİN KURULLARI

a) Merkez Disiplin Kurulu (MDK); Büyük Kongre’de gizli oyla seçilen 7 asil 4 yedek üyeden oluşur.

b) İl Disiplin Kurulu: İl kongresinde gizli oyla seçilen 5 asil, 3 yedek üyeden oluşur.

c) TBMM Grup Disiplin Kurulu: Grup Genel Kurulunda gizli oyla seçilen 5 asil, 3 yedek üyeden oluşur.

Disiplin kurullarında görev alanlar partinin diğer organlarında görev alamazlar. Ancak partinin uzmanlık komisyonlarında veya meclislerinde parti üyesi sıfatlarıyla çalışabilirler.

YETKİLERİ

MDK, partinin merkez organlarında görevli olanlar, il başkanları, il yönetim kurulu üyeleri, il disiplin kurulu üyeleri ile ilgili disiplin suçlarının kovuşturmalarını yapar ve karara bağlar.

MDK, aynı zamanda il disiplin kurullarının üst itiraz organıdır.

İl disiplin kurulu, yukarıda sayılan parti üyeleri dışında kalan parti üyeleri ile ilgili disiplin suçlarının kovuşturmasını yapar ve karara bağlar.

TBMM Grup Disiplin Kurulu, TBMM, Grup Genel

Kurulu üyeleri ile ilgili disiplin suçlarının kovuşturmalarını yapar ve karara bağlar.

Disiplin kurulları SPY 55. Maddesi'ne göre çalışır.

DISİPLİN KURULUNA BAŞVURU

Genel Başkan, PM üyeleri, MYK üyeleri, MDK üyeleri, il başkanları, il yönetim kurulu üyeleri, il disiplin kurulu üyeleri hakkında, disiplin suçları nedeniyle üyesi oldukları organ tarafından resen veya şikayet üzerine Merkez Disiplin Kurulu'na başvurulabilir. Şikayet üzerine yapılan sevklerde oylama yapılmaz.

Organların üyeleri kendileri ile ilgili sevk oylamasında oy kullanamaz.

İl yönetim kurulları, ilçe başkanları ve ilçe yönetim kurulları hakkında; ilçe yönetim kurulları belde başkanları ve yukarıda organlarda sayılan üyeleri dışındaki tüm üyeleri hakkında resen veya şikayet üzerine il disiplin kuruluna başvurulabilir.

İlgiliyi disiplin kuruluna sevk eden organ sevk işlemini ilgili yasalara, Parti Tüzüğü'ne, disiplin yönetmeliğine uygun düzenler.

Başvuru veya sevk işleminde bulunan kişi veya organ, başvurusuna esas teşkil eden tüzük hükümlerini, ihlal edilen tüzük maddesini ve iddiasını destekleyen bilgi, belge, tanık ve her türlü kanıtı bir dilekçeyle ilgili organa iletmek durumundadır.

ÇALIŞMA USULÜ

Konusu disiplin suçu oluşturan bir fiil hakkında disiplin kovuşturmasına, başvuru ya da sevk yetkisi olanlarca fiilin öğrenildiği andan itibaren en geç 3 ay içerisinde başlanır.

Disiplin kurulu kendisine yapılan başvuru veya sevk kovuşturmayı başlattığı tarihten itibaren en geç iki ay içinde sonuçlandırır. Kovuşturmanın uzaması durumunda bu süre aşılabılır. Ancak her durumda bu süre 6 ayı aşamaz.

Disiplin kurulu, ilgiliyi görevden alırsa bir ay içerisinde karar verir. Bu süre içerisinde karar veremediği durumlarda görevden alma kararını yeniden gözden geçirir. Disiplin kurulu, karar verinceye kadar toplantılarını kapalı yürütür. Disiplin kurulunun görüştüğü bir olayla ilgili olarak parti organ ve toplantılarında görüşme açılmaz. Söz alınamaz, yayın yapılamaz.

Disiplin kurulunca verilen kararlar ile disiplin cezaları hakkında her kademedeki parti kongre ve toplantısında görüşme yapılamaz. Merkez Disiplin Kurulu'nun vermiş olduğu kararlar Büyük Kongre ve PM'de kaldırılabilir. Bunun için, ceza alan üyenin kayıtlı olduğu ilçe yönetim kurulunun veya ilgilinin şahsen PM'ne başvurusu; PM veya Büyük Kongre delegelerinin 1/20'sinin Büyük Kongre'ye başvurusu gereklidir.

Parti disiplin kuruluna sevk edilen üye, disiplin

kurulunun kesin kararı olmadığı sürece masumdur. Disiplin kurulu gerekli görürse tedbir niteliğinde olmak üzere disiplin kuruluna sevk edilen üyeyi parti içindeki görevinden alabilir.

Disiplin kurulunca hakkında geçici çıkarma cezası verilen üye, parti faaliyetine katılamaz ve parti organlarına teklifte bulunamaz, üyelik haklarını kullanamaz, ancak üyelikten doğan yükümlülüklerini yerine getirir. Geçici çıkarma süresinde partinin program, tüzük ve yetkili kurullarının belirlediği parti politikalarına ve parti organlarının bağlayıcı kararlarına uymakla yükümlüdür. Geçici çıkarma cezası alan üyelerin organlardaki üyelikleri düşer; yerlerine yedek üye çağırılır.

Partiden kesin çıkarma için disiplin kurulu üye tam sayısının yarısından bir fazlasının kararı gereklidir.

Disiplin kuruluna sevk edilen üye sözlü ve yazılı savunma hakkına sahiptir. Toplanmasını istediği belge ve kanıtların parti organlarından istenmesini kurdan isteyebilir.

Disiplin kuruluna sevk edilen üyeye savunması için yazılı çağrı yapılır. Bu çağrıya bildirimden itibaren 15 gün içersinde yanıt vermeyen üye savunma hakkından vazgeçmiş sayılır. Bu süre SPY 55. Madesi çerçevesinde 7 güne indirilebilir.

Kasıtlı suç isnadı ve asılsız tanıklık disiplin suçu olarak değerlendirilir, bu konuda disiplin kurulu re-

sen işlem yapar.

Disiplin kurulu kararı alınmadan, bu konuda parti içinde ve dışında yazılı veya sözlü görüş açıklayanlar hakkında disiplin kurulunca resen işlem yapılır.

Kadına ve küçüklere yönelik suçların disiplin kurullarında görüşülmesine öncelik verilir.

Parti Meclisi, disiplin kurullarının çalışma usullerine dair bir yönetmelik çıkarır.

KARAR DÜZELTME VE YENİDEN YARGILAMA İSTEMİ

MYK, MDK kararlarına karşı düzeltme ve yargılamanın yenilenmesi istemiyle MDK'na başvurabilir. Karar düzeltme istemi, MDK kararının ilgili organa bildirilmesinden itibaren 15 gündür. Başvurularda gerekçeler gösterilir. Bu başvurular tüzük ve SPY'nda belirtilen itiraz yolları arasında değerlendirilmez.

Merkez Disiplin Kurulu, bu başvuruları en geç 30 gün içinde karara bağlar. Karar düzeltme ve yeniden yargılama istemleri kararın uygulanmasına engel değildir.

Yeniden yargılama isteminin kabul edilmesi halinde, karar verilene kadar önceki kararın yürütmesinin durdurulmasına karar verilebilir.

MADDE 42: DİSİPLİN SUÇ VE YAPTIRIMLARI

Disiplin yaptırımları uyarı, kınama, üyelikten geçici çıkarma ve üyelikten kesin çıkarmadır. Dört aydan az geçici çıkarma cezası verilemez.

Aşağıdaki disiplin suçlarına, karşılarında yazılan yaptırımlar uygulanabilir. Tekrarı halinde, bir üst ceza verilir. SPY 62. Maddesi hükmü gereğince aidatını ödemeyen üyeye geçici çıkarma ve kesin çıkarma cezası uygulanmaz.

a) Geçerli bir nedeni olmaksızın aidatını yazılı bildirime rağmen 4 ay üst üste ödemeyen üyeye uyarı cezası verilir.

b) Önceden bildirilen geçerli bir neden olmaksızın, PM hariç kurul ve organ toplantılarına arka arka ya üç kere ya da yılda altı kere katılmayan yöneticiye uyarı veya kınama cezası verilir.

c) Disiplin kuruluna kasıtlı başvuruda bulunan, disiplin kurulu çalışmaları hakkında beyanda bulunan, kasıtlı suç isnadında bulunan, yalan tanıklık yapan, çağrıldığı halde disiplin kuruluna tanıklığa gelmeyenler, kasıtlı olarak disiplin soruşturmasının uzamasına yol açanlar, disiplin kurulu kararı alınmadan bu konuda parti içinde veya dışında yazılı veya sözlü görüş açıklayanlar hakkında kınama veya üyelikten geçici çıkarma cezası verilir.

d) Sigortasız işçi çalıştıran üyeye kınama veya üyelikten geçici çıkarma cezası verilir.

e) Parti eylemine karşı eylem yapan veya karar konusu eylemleri zaafa uğratacak çalışma yapan üyeye kınama, üyelikten geçici çıkarma veya üyelikten kesin çıkarma cezası verilir.

f) Parti işlerinde özel çıkar sağlayan üyeye üyelikten geçici çıkarma veya üyelikten kesin çıkarma cezası verilir.

g) Parti parasına veya malına zarar veren, parti defter veya evraklarında tahrifat yapan üye veya yöneticiye kınama, üyelikten geçici çıkarma veya üyelikten kesin çıkarma cezası verilir.

h) Parti üyelerinin kişilik haklarını zedeleyici beyan veya davranışlarda bulunan üyeye uyarı veya kınama cezası verilir.

ı) Temel insan haklarına yönelik ihlallerde bulunan veya temel insan haklarına yönelik ihlalleri oluşturan üyeye kınama veya üyelikten geçici çıkarma veya üyelikten kesin çıkarma cezası verilir.

i) Özel alan dahil kadınlara yönelik her türlü tehdit veya şiddet uygulayan veya tacizde bulunan üyeye, özel alan dahil küçüklere tehdit veya şiddet uygulayan veya tacizde bulunan üyeye, üyelikten geçici çıkarma veya üyelikten kesin çıkarma cezası uygulanır.

j) SPY gereğince üyeliğe kabul şartlarını sonradan kaybeden üyeye, üyelikten kesin çıkarma cezası verilir.

k) PM tarafından çıkarılan yönetmeliğin ilgili

maddelerine göre, Tüzüğün 4. Maddesi kapsamı dışına çıktığı belirlenmiş olan platform, çevre vb.'lerinin adını kullanarak faaliyet sürdürmekte ısrarcı olan üye hakkında, üyelikten geçici çıkarma veya üyelikten kesin çıkarma cezası verilir.

İTİRAZ

İl disiplin kurulu kararlarına karşı MDK'na başvurulabilir. Hakkında partiden ya da gruptan geçici ve kesin çıkarma cezası verilen parti üyesi parti içi itiraz yollarını tükettikten sonra SPY'nın 57. Maddesi çerçevesinde yargı yoluna başvurabilir. Yargı kararı kesindir.

Merkez Disiplin Kurulu'na itiraz süresi ilgiliye verilen savunma süresi kadardır.

İl disiplin kurulunun vermiş olduğu üyelikten geçici çıkarma ve üyelikten kesin çıkarma kararları herhangi bir itiraz olmaksızın Merkez Disiplin Kurulu incelemesine tabidir.

Merkez Disiplin Kurulu karar vermeden, il disiplin kurulunun üyelikten geçici veya üyelikten kesin çıkarma kararı kesinleşmez.

Madde 43: MALİ HÜKÜMLER

Partinin gelirleri, parti bayrağı, flaması, rozeti, yayınları ve rumuzlarının satışından sağlanacak gelirleri, partice tertip edilen balo, eğlence, tiyatro, film

gösterisi, konser ve yemeklerinden sağlanacak gelirler ve SPY'da belirtilen diğer kaynaklardır. Partiye üye olan her kişiden en az 500 bin, en çok 50 milyon TL. giriş aidatı alınır. Giriş aidatı Genel Merkez'e aktarılır.

Parti üye aidatlarının aylık tutarı en az 1.000.000.- TL (Bir milyon) olup, üst sınırı SPY'nin belirlemiş olduğu üst sınırı aşamaz. Bu miktar üye tarafından belirlenir ya da değiştirilir.

Genel ve yerel seçimlerde adaylık için başvuru ödentisi PM tarafından belirlenir.

Partinin bütçesi, bilançoları, gelir ve gider cetveleri ile kesin hesaplarının nasıl düzenleneceği ve gelirlerin sağlanması ile giderlerin yapılmasına ilişkin usuller SPY'nin ilgili hükümleri ve tüzük doğrultusunda hazırlanacak mali işler yönetmeliği ile gösterilir.

Partinin her türlü gelir ve gideri SPY hükümleri ve yönetmelikler çerçevesinde belgelendirilir ve muhasebeleştirilir. Partinin bütün organları görev alanlarındaki mali işlemlerin belgelendirilmesi ve muhasebeleştirilmesinden birinci derecede sorumludur.

Madde 44: GİDERLERDE SORUMLULUK ve YETKİ

Partinin giderleri ve girececeği yükümlülükler, Genel Merkez'de parti tüzel kişiliği, illerde il, ilçelerde ilçe örgütü adına yapılır.

Yükümlülöklere girişmek, bankalardan para çekmek, bir mal veya hak üzerinde tasarrufta bulunmak ya da bu konuda temsil yetkisi vermek için merkezde Genel Başkan veya Genel Başkan Yardımcıları'ndan biri ile Sayman'ın, il ve ilçelerde başkan ve sayman üyenin, başkan bulunmadığında sekreter ile sayman üyenin imzalarının bulunması zorunludur.

Madde 45: TUTULACAK DEFTERLER

Her kademedeki parti organları, SPY'nda gösterilen defter ve kayıtları tutmak zorundadır. Bunların nasıl tutulacağı, bu defterler dışında, hangi kurulların hangi defterleri tutacağı, teknik olanaklardan nasıl yararlanılacağı yönetmelikte ayrıntılı olarak düzenlenir.

Madde 46: SPY ve DİĞER YASALAR

Parti Tüzüğü'nde hüküm bulunmayan hallerde SPY ve siyasi partilerle ilgili diğer yasal düzenlemeler dikkate alınır. SPY ve diğer yasalar tarafından tanınan hak ve yetkiler ilgili kurullarca kullanılır.

Madde 47: ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

a) SPY, tüzük ve yönetmeliklerde aksine hüküm bulunmadığı hallerde 0.5 ve daha büyük kusuratlar bir üst sayıya tamamlanır.

b) Bu tüzükte üst organlar ve kurullar için öngö-

rülen esaslar, aksine hüküm olmadığı takdirde alt organ ve kurullar için de geçerlidir. Bu tüzükte hüküm bulunmayan hallerde genel hükümler uygulanır.

c) Parti Meclisi 6 ay içerisinde ilgili yönetmelikleri yapmakla yükümlüdür.

GEÇİCİ MADDE 1:

Siyasal Partiler Yasası ve Tüzüğümüzü dikkate alarak, bir kereye mahsus olmak üzere, mevcut üyeliklerin güncelleştirilmesi; bu çalışmanın Parti Meclisi'nin sorumluluğunda ve il ve ilçe yönetimleriyle iletişim içinde yürütülmesi; süresinin kararın kabulünü takiben 2 ay olması; ayrıca yeni üyeler kazanmak üzere kampanya açılması karar altına alınmıştır.

YÜRÜRLÜK MADDESİ:

Bu değişikliklerin tamamı yayınlandığı tarihten itibaren yürürlüğe girer.

TBMM
Kütüphanesi

200201845